

87.765

MOLNÁR
Játék a
kastélyban

N. M.

MOLNÁR FERENC

JÁTÉK 812
A KASTÉLYBAN

ANEKDOTA HÁROM FELVONÁSBAN

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda
KIADÁSA

JÁTÉK A KASTÉLYBAN

ANEKDOTA HÁROM FELVONÁSBAN

ÍRTA

MOLNÁR FERENC

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

KIADÁSA

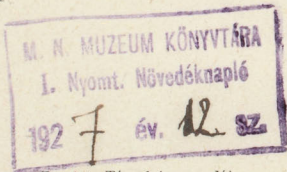
Előadási és minden egyéb jog fenntartva.

*

Copyright Budapest 1926 by Ferenc Molnár.

87765

Franklin-Társulat nyomdája.

JÁTÉK
A KASTÉLYBAN

SZEMÉLYEK

Turai	<i>Hegedűs</i>
Gál	<i>Vágó</i>
Ádám.....	<i>Dénes</i>
Annie	<i>Titkos I.</i>
Almády	<i>Törzs</i>
Titkár	<i>Tarnay</i>
Lakáj	<i>Z. Molnár</i>

Történik egy kastélyban, az olasz tengerparton.

Budapesti első előadása a Magyar Színházban: 1926 november 27-ikén.

ELSŐ FELVONÁS.

Díszes vendégszoba egy nagyon szép tengerparti kastélyban. Balról és jobbról ajtó. A színpad közepén garnitúra: kanapé, asztal, két karosszék. Hátul nagy ablak. Csillagos északa. A színpadon sötétség van. Mikor a függöny felgördül, a baloldali bejáratajtó felől hangos férjibeszélgetés hallatszik. Nyílik a bejáratajtó és három smokingos úr lép be a szobába. Az egyik rögtön felcsavarja a villanyt. Némán mennek a közép-re, ott az asztal köré állnak. Mind a három rágyújt. Aztán egyszerre ülnek le. Gál a baloldali, Turai a jobboldali karosszékbe. Ádám középpüti, a kanapéra. Igen nagy, majdnem kínos szünet. Füstfelhők. Kényelmes terpeszkedés. Csend. Aztán:

GÁL. Min gondolkozol olyan nagyon mélyen?

TURAI. Azon gondolkozom, hogy tulajdonképpen milyen nehéz egy színdarabot elkezdeni. Mindjárt a darab legelején mikor elkezdődik, bemutatni a főszereplőket.

ÁDÁM. Az nehéz is lehet.

TURAI. De még milyen nehéz. Elkezdődik az előadás. A nézőtér elcsendesedik. Színészek lépnek be a színpadra és kezdődik a kínlódás. Eltart egy örökkévalóságig, néha pláne egy egész negyedóraig, amíg a publikum megtudja, hogy melyik kicsoda és mit akar.

GÁL. Érdekes a te agyvelőd. Egy pillanatra sem tudod elfelejteni a mesterségedet.

TURAI. Azt nem is lehet.

GÁL. Nem múlik el egy félóra, hogy ne beszélnél színházról, színészekről, darabokról. Más is van a világon.

TURAI. Nincs más. Drámaíró vagyok és ez nagy átok. Már Alphonse Daudet megírta az emlékirataiban, hogy mikor az apja meghalt, arra gondolt, micsoda hatásos jelenet volna ez a színpadon.

GÁL. Jó, azért ennyire mégsem lehet az ember rabszolgája a mesterségének.

TURAI. Aki nem lehet ura, az rabszolgája. Középút nincs. Hidd el az nem tréfa: egy darabot jól elkezdeni! Ez egyike a legnehezebb színpadtechnikai problémának. Gyorsan mutatni be a figurákat. Vegyük például itt ezt a képet: mi hárman. Három smokingos úr. Ha nem ennek a nagyúri kastélynak ebbe a szobájába lépünk be, hanem egy színpadra, épp mikor egy darab kezdődik. Egy csomó érdektelen dolgot kellene össze-vissza beszélnünk, amíg kiderülne, hogy kik vagyunk. Hát nem volna sokkal egyszerűbb a dolgot úgy kezdeni, hogy előállunk és bemutatkozunk? *Feláll.* Jó estét. Mi hárman itt ebben a kastélyban vendégek vagyunk, most az ebédlőből jövünk, kitűnően vacsoráztunk, megittunk két üveg pezsgőt. Az én nevem Turai Sándor, színműíró vagyok, harminc év óta írok darabokat, ebből élek. Pont. Most te.

GÁL *feláll.* Nevem Gál, szintén színműíró

vagyok, ugyancsak darabokat írok még pedig kivétel nélkül mindig ennek az itt jelenlevő úrnak a társaságában. Mi ketten híres darabíró-firma vagyunk. Minden jó bohózat és operettszöveg színlapján ez áll: írta Gál és Turai. Természetesen szintén ebből élek.

GÁL és TURAI *egyszerre*. Ez a fiatal úr pedig . . .

ÁDÁM *feláll*. Ez a fiatal úr pedig, engedel-mükkel, Ádám Albert, huszonötéves, zene-szerző. Én írtam a zenét ennek a kedves két úrnak a legújabb operettjéhez. Ez az első színpadi munkám. Ez a két éltes angyal fedezett fel engem és most az ő segítségükkel szeretnék híres lenni. Ők hivattak meg ide ebbe a kastélyba is. A frakkomat és a smokingomat ők csinál-tatták. Tudniillik egyelőre még szegény és ismeretlen vagyok. Egyébként: korán árvaságra jutottam és a nagymamám nevelt fel. A nagymamám már meghalt. Most egyedül vagyok a világban. Se nevem, se pénzem.

TURAI. De fiatal vagy.

GÁL. És tehetséges.

ÁDÁM. És szerelmes vagyok a primadonnába.

TURAI. Ezt már nem kellett volna mondanod, ezt már a publikum magától is kitalálta volna.

Mind a hárman leülnek.

TURAI. Hát nem ez volna a legegyszerűbb, így kezdeni egy darabot?

GÁL. Hiszen ha ezt lehetne, könnyű volna darabot írni.

TURAI. Nem olyan nehéz az, hidd el. Nézd kérlek: az egész dolog...

GÁL. Jó, jó, jó, csak ne kezdj megint színházról beszélni. Torkig vagyok vele. Majd holnap beszélünk, ha parancsolod.

TURAI. Igazad van. Végre egy pár boldog, gondtalan óra. Ez a szép autótúrázás! Olaszország! És Isten veled íróasztal, írógép, Isten veletek, rosszillatú kulisszák, hamis színészek és igazi direktorok! Egész évben örülök ennek a pár hétnek, amelyet

itt szoktam tölteni. Remek hely, nagyszerű házigazda, igazi barát és igazi úr, aki szabadjára engedi a vendégeit! Aztán szeretem ezt a finom gazdag világot itt, amely annyira nélkülözhetetlen még a legrosszabb operettszövegben is. És ne felejtjük el a legnagyobbat — uraim — készen van a munka! Készen van az új operett! És nyár van, és szép az éjszaka, és előttünk a kék tenger és remek volt a vacsora... *órájára néz...* és még nincs is nagyon késő. Két óra tíz perc. Egy szép nap. Érdemes megjegyezni.

GÁL. Péntek.

TURAI. Úgy van.

GÁL. Bár ne volna úgy.

TURAI. Püff! Kezdődik az önkínzás a babonával.

GÁL. Kérlek, nem szabad pénteken érkezni.

ÁDÁM *boldogan ábrándozik a kanapén.* Ugyan uraim... mindegy az... péntek, szombat, vasárnap, tavasz, nyár, ősz, tél. Minden szép! *Lecsukja a szemét.*

TURAI. Nekem a kedd a rossz napom. *Gálhoz.* Például te kedden születted.

GÁL. Hát kérlek. Eddig már a következő pechjeink voltak a péntek miatt. Délben San Martinónál zuhogó eső és gummidefekt, emiatt: egy óra késés. Délután Fierónál kutyagázolás, megállás, népgyűlés, veszekedés és fizetés. E miatt: ideérkezés este nyolc helyett tízkor. Péntek. Ki nincs itthon? A nagyszerű házigazda és az egész társaság, köztük az, aki miatt tulajdonképpen idejöttünk. Kiránduláson vannak. Péntek. Hol a primadonna, az ifjú és tehetséges, a legszebb, a legédeesebb, ennek a kastélynak legfontosabb vendége? Velük van a kiránduláson. Visszajön estére? Nem. Mikor jön vissza? Nem tudja senki. Péntek.

TURAI. Majd csak hazajön.

GÁL. Ha most jön, már szombaton jön.

ÁDÁM *ábrándozva.* Ah! Holnapig várni... hogy láthassam... Egy egész hosszú éjszaka...

GÁL. Péntek.

TURAI. Hát jó. Most jövök én. Péntek: ragyogó ebéd San Martinóban, felülmulhatatlan espresso-kávé. Igaz: mialatt ebédeltünk, zápor. De a kávénál váratlanul napsütés, tehát pormentes országút és illatos levegő. Kutyagázolás, népgyűlés, igaz. De két szerencse: kutya életben maradt és minket nem vertek meg. Megérkezés a kastélyba későn, igaz, de megint szerencse: senki sincs itthon, a fáradt utasoknak nem kell kínos társalgást folytatniok és mégis felséges paprikás csirkét kapnak, messze a hazától, az olasz tenger partján. És a főszerencse, a legnagyobb: ez a szoba itt, ez a szoba itt az angyalé mellett, evvel az átjáróajtóval... *Ádámhoz, erősen hangsúlyozva...* evvel az átjáróajtóval... épp ez a szoba üres és hála régi barátságomnak a főkomornyikkal, számunkra kijelöltetik. Ez csak szerencse.

GÁL *Ádám felé.* Az ő szerencséje.

TURAI. Az ő szerencséje a mi szerencsénk is. Ha ők ketten boldogok, neki

szebb melódiák jutnak eszébe és az angyal szebben énekli. A siker pedig közös. Mindenikünké. Nincs itthon? Annál szebb lesz a meglepetés: az angyal az éj folyamán mit sem sejtve hazaérkezik a kirándulásról, bemegy a szobácskájába, lenyugszik az ágyacskájába ...

GÁL. Mért kicsinyítesz, te bájos? Szép nagy szobája van és óriási ágya. Én ismerem ezt a helyet.

TURAI. Mindegy. A fő, hogy hazajön, nem is sejti, hogy mi itt vagyunk és elhoztuk neki a kész operettet — uraim! — a kész operettet, és hajlandók vagyunk neki ebből az operettből elénekelni azt a még nem világhírű, de biztosan világot hódító nagy valcert, a fővalcert, az égbeszárnyaló valcert, amelyet ez az ártatlan gyermek, szerelmes fiatal szívének minden lelkesedésével ...

GÁL *közbevág.* Elég! Még elbizakodik. Órájára néz. Mindjárt félhárom. Uraim! Van egy indítványom. Feküdjünk le. Holtfáradt vagyok. Énekeljünk holnap.

Ha eddig nem jött, reggelig marad. Én ismerem ezt a házat. Reggel ötkor keltünk fel, négyszáz kilométer zúg a fejemben. Az ártatlan ifjú már alszik is.

ÁDÁM *félálmából felriad*. Nem alszom. Minden szót hallok.

GÁL. Hát mit mondtam?

ÁDÁM. Reggel ötkor, négyszáz kilométer, valamit a fejeddel...

GÁL. Na látod.

TURAI. Én se bánom, ha a meglepetést reggelre halasztjuk. Majd a valcerrel ébresztjük fel.

ÁDÁM. Csak addig meg ne tudja, hogy megjöttünk.

TURAI. Te csak mindig bízzál bennem. Szigorúan meghagytam lent az öreg portásnak, hogy holnap reggelig a világon senkinek ne mondja meg, hogy megérkezünk. Ádámhoz. A portás itt majdnem olyan nagy úr, mint a házigazda.

ÁDÁM *feláll*. Akkor én megyek fürödni.

TURAI. Nagyon szép logikus összefüggés. Mi köze a portásnak a fürdéshez?

ÁDÁM. Gyülölöm a logikát.

GÁL. Most akarsz fürödni?

ÁDÁM. Igen.

GÁL. A tengerben?

ÁDÁM. Nem, kádban. Így álmosan, fáradtan, reményteljesen, boldogan ülni a langyos vízben, lehunyt szemmel . . . nagyszerű! Megyek is.

TURAI. Erigy fiam. Csak, ami jól esik. A művészt, mikor alkot, ápolni kell. *Gálhoz.* Ismerted a nagymamáját?

GÁL. Nem.

TURAI. Ilyen kicsi volt. *Mutatja.* A legkisebb öregasszony, akit valaha életemben láttam. Ő az oka, hogy ez a fiú ilyen gyámoltalan gyerek maradt. Sohasem felejttem el, mikor először hozta fel hozzám, hogy bemutassa. Valósággal rámkialtott! «Ez a gyerek egy genie, azonnal hallgassa meg a szerzeményeit!»

ÁDÁM. Hogy reszkettem én akkor!

TURAI. Hát még én! Bizony, bizony. *Elgondolkozva:* Az anyja . . . szép csendes asszony volt.

ÁDÁM *meghatottan*. Én nem is igen emlékszem rá.

TURAI. Oh, én szinte magam előtt látom! — Bizony, az ilyen fiatal művésznak néha nagyon sokat kell küzdenie, amíg beérkezik. De veled ez nem fog megtörténni. Terád két okos ember vigyáz. Nahát eredj fiam, fürödj, aludj, szeress, örülj a menyasszonyodnak, örülj ennek a szép életnek itt!

GÁL. Te neveled álmodozóvá. Meg kell neki ismerni az élet keserőségeit is.

TURAI. Ez neked sürgős?

GÁL. Nekem nem.

TURAI. Hát neki még kevésbbé. Menj fiam, pihend ki magad, holnap aztán légy friss és jókedvű.

ÁDÁM *körülnéz*. Szóvalez itt az énszobám?

TURAI. Hogyne angyalkám. *Jelentősen*. És e mögött a fal mögött lakik ő, a boldog menyasszony. Tulajdonképpen klasszikus helyzet. Ugyanaz, mint Pyramus és Thisbe helyzete a Szentivánéji álomban. Szerelmesek egymásba . . . és egy fal választja

el őket. Hogy mondja Pyramus? «Te fal, oh fal, oh fal, drága kedves válasz, Mely az ő telekjük, s a miénk közt állasz».

GÁL. Jó, jó. Megint színház, megint színház!

ÁDÁM. És ti ketten?

GÁL. Nyugodt lehetsz. Mi az ellenkező oldalon lakunk. A mi szobánk arrafelé van. *Mutatja.*

ÁDÁM. Egy szobában laktok ketten?

TURAI. Mindig. Igazi társszerzők egy pillanatra se hagyják el egymást. Egyetlen kis ötletnek se szabad elveszni. Azonkívül, én álmomban beszélni szoktam. Állítólag olyankor mondom a legjobb vicceket. Ő meg ébren alszik és mindig mindent feljegyez.

ÁDÁM *a bejáratajtónál.* Atyáim! Egy kijelentést óhajtok tenni. Szeretlek beneteket, az élet szép és én boldog vagyok!

Meghajtja magát és kimegy.

TURAI *szünet után.* Erre a határozott kijelentésre hajlandó vagyok meginni egy pohár jó cognacot.

GÁL. Kettőt.

TURAI *csenget*. Örül a lelkem, hogy ezt a gyereket ilyen boldognak látom. Nekem sohasem volt gyerekem és így ötven év körül az ember úgy tele van atyai szeretettel, hogy szinte kell hozzá valami gyerekek. Erre, szegénykére bizony ráfér az apai gondoskodás. *Ismét csenget*. Remélem, a személyzet még nem ment aludni. *Elgondolkozva*. Bizony... az anyja kedves, szép, csendes asszony volt. *Kinéz az ablakon*. A hotel előtt a parton még táncolnak. Reflektorokkal világítják a táncoló párokat... Jó színpadi kép volna ez egy operettben, a fináléban... tudod, ezzel a szép kék csillagos éggel a háttérben... a tenger, csupa kis színes fénypontokkal... gyönyörű díszlet! *Eljön az ablaktól*. Azt kell hinnem, igaza van a fiúnak: az élet szép! *Leül. Boldog*.

GÁL. Te. Nem akartam az előbb mondani. De tulajdonképpen még ez is a péntekhez tartozik.

TURAI. Mi az?

GÁL. Nem kellemes. Van egy hírem számodra. Nem kellemes.

TURAI. Különös állat vagy te. Amint az ember öt percig jól érzi magát, mindjárt van valamid.

GÁL. Várj, mindjárt lesz neked is valamid.

TURAI. Na gyere öregem. Rontsd el a kedvemet. Mi van?

GÁL. Láttam egy nevet lent a portásnál. Megnéztem a nagy vendégkönyvet, hogy ki mindenki van itt. Cseppet sem kellemes.

TURAI. Mit ijesztgetsz? Ki az?

GÁL. Almády.

TURAI. A színész?

GÁL. Igen.

TURAI. Itt a kastélyban?

GÁL. Igen.

TURAI. Ez tényleg kellemetlen.

GÁL. Na látod.

TURAI. Most örülsz?

GÁL. Dehogy örülök. Én pesszimista vagyok, de fájdalom, tisztességes ember. Ez azt jelenti, hogy sohasem örülök, ha

igazam van. Tény az, hogy Almády úr itt van.

TURAI. De hát hogy kerül ez ide? Már van vagy tíz éve, hogy nem szokták meghívni. Úgy tudom, a feleségével meg a gyerekeivel nyaral a Balatonnál. Saját villájában.

GÁL. Hát most megint meghivatta magát. Bizonyára volt rá oka.

TURAI. Tudja ezt a fiú?

GÁL. A fiú semmit se tud. Sejtelve sincs arról, még most sem, hogy mit jelent Almády úr a menyasszonya életében.

TURAI. Ugyan erigy. Olyan sokat nem jelent... Istenem... Hát leckéket adott neki, tanította a színiiskolában... lélegzetvételtre tanította, meg mint mondani szokták: előre hozta a hangját... Ugyan kérlek! A híres hősszerelmes és a kis színinövendék! Megszokott história. Magától értetődik. Eltart pár hónapig. Ugyan! Ennek már rég vége. És Annie sokkal okosabb. És menyasszony. Van neked arról fogalmad, milyen szenved-

délyesen tud egy színésznő menyasszony lenni, ha valaki tényleg el akarja venni? Én ugyan nem vagyok elragadtatva ettől a gondolattól, de engem csak az érdekel, hogy a fiú boldog-e vagy nem. Ugyan kérlek! Majd bolond lesz avval a komédiással... még ha itt is van... ugyan erigy! Egy négygyerekes családapával. Annál már igazán több esze van.

GÁL. Én nem mondtam semmit. Én csak azt mondtam, hogy láttam a nevét egy könyvben a portásnál, tehát itt lakik. Kellemes ez? Nem. Ez kellemetlen. Ezt mondtam. De most mondok még valamit: telegrafálni kellett volna, hogy jövünk.

TURAI. Ezt már mondtad reggel. Jó. Megint igazad volt.

GÁL. Megint nem örülök. Kérlek szépen, nőt sohase szabad meglepni. Mindig telegrafálni kell jó előre. Ahányszor én még az életben ilyen kedves meglepetést csináltam egy hölgynek, végül mindig én lepődtem meg. *Kopogtatás.* Szabad!

Lakáj belép.

TURAI. Mi az? Ja vagy úgy. Cognacot kérünk.

LAKÁJ. Szabad kérdezni, melyik a kedvenc márkája a nagyságos doktor úrnak?

TURAI *Gálhoz*. Kérlek, menj be egy kicsit a fiúhoz, tartsd benn egy pár percig... én szeretnék itt ezzel... *fejével a lakáj felé int*... pár szót szeretnék vele beszélni.

Gál kimegy.

TURAI *a lakájhoz*. Hogy hívják?

LAKÁJ. Engem?

TURAI. Igen. Magát.

LAKÁJ. Dvornicsek János.

TURAI. Hány éves?

LAKÁJ. Ötvenkettő.

TURAI. Hol született?

LAKÁJ. Podmokli. Csehország.

TURAI. Nős, nőtlen?

LAKÁJ. Nős vagyok. Két gyermekem van.

TURAI. Maga tavaly még nem volt itt.

LAKÁJ. Nem kérem.

TURAI. Az idén jött?

LAKÁJ. Most nyáron.

TURAI. Köszönöm.

LAKÁJ *nagyon szerényen, kis szünet után.*
Bocsánatot kérek nagyságos uram. Miért
tetszett felvenni az adatokat?

TURAI. Ne féljen, nem vagyok detektív.
Majd megmondom a végén. Tehát Dvor-
nicsek János: feleljen a kérdéseimre.
Ebben a szomszéd szobában lakik Balogh
Annie ö nagysága?

LAKÁJ. Igenis.

TURAI. Még nincs itthon?

LAKÁJ. Nem láttam hazajönni.

TURAI. Elmenni látta?

LAKÁJ. Délután mentek el hat órakor.

TURAI. Mentek? Kik mentek?

LAKÁJ. Az egész társaság. A kegyelmes
gróf úrral együtt. Kirándulásra mentek,
azt hiszem San Pietroba.

TURAI. Messze van az?

LAKÁJ. Másfél óra motoroson. A nagy
motoros hajón mentek, huszonhat személy.
Hideg vacsora van a hajón. Csudás büffé.

TURAI. És mikor jönnek vissza?

LAKÁJ. Rengeteg ital van a hajón.

TURAI. Nem azt kérdeztem. Azt kérdeztem, mikor jönnek vissza.

LAKÁJ. Hát arra feleltem, nagyságos uram. Rengeteg ital: ötven üveg pezsgő, tizennyolc üveg cognac, különböző likőrök és hatvan üveg sör. Reggel jönnek haza.

TURAI. Miért?

LAKÁJ. Mert ezt előbb mind megisszák.

TURAI. Ja úgy. És ki mindenki van abban a társaságban?

LAKÁJ. A zöme, nagyságos uram, hogy úgy mondjam, a zöme egy amerikai család. A kegyelmes gróf úrnak távoli rokonai. Azok követelik a kirándulást minden ünnepnapon.

TURAI. Ma milyen ünnep van?

LAKÁJ. Én nem tudom nagyságos uram. Nekik minden héten kétszer ünnepjük van. Nem ismerem ezt a vallást. Elmennek éjjel lumpolni a tengerre. A művésznek önnagyságát imádják. Énekel nekik a hajón. Cigánnyal.

TURAI. Cigány is van?

LAKÁJ. Négy szál. Különben itt játsza-

nak a hotelben, a Corona d'Italia-ban. De nem jók. A cigány nem ér semmit a vizen. A cigánynak talaj kell.

TURAI. Talaj. Igen. Hogyne. Na gyérünk tovább. Almády urat ismeri?

LAKÁJ. Almády?

TURAI. Színművész. A Nemzeti Színháztól.

LAKÁJ *felkiáltva*. Hogyne kérem! Hogyne! Almády művész urat ne ismer-ném? Itt van nálunk három nap óta.

TURAI. Itt a kastélyban?

LAKÁJ. Igen, a régi traktusban. A kertre nyílik az ablaka.

TURAI. Ezen az emeleten?

LAKÁJ. Igenis nagyságos uram.

TURAI *akit ez bosszant*. És . . . ő is a társasággal van?

LAKÁJ. Hogyne kérem. Együtt mentek önagyságával.

TURAI. Hogyhogy: együtt mentek?

LAKÁJ. Hát . . . ő kísérte a hajóra. Együtt szoktak.

TURAI. Mit szoktak együtt?

LAKÁJ. Hát... csak úgy, mint kollégák. Almády úr szaval a hajón.

TURAI. Honnan tudja?

LAKÁJ. Kedden én voltam velük.

TURAI. Kedden. Persze kedden.

LAKÁJ. Igenis. Kedden.

TURAI. Tudom, tudom. Hát... köszönöm.

Szünet.

LAKÁJ. Vége?

TURAI. Vége.

LAKÁJ. Csak mert azt tetszett mondani, a végén meg tetszik mondani...

TURAI. Hogy miért vettem fel az adatait.

LAKÁJ. Igen.

TURAI. Tanuljon tőlem gyermekem. Fogadja ezt hálám jeléül, mint bölcs tanácsot: aki bemutatkozik, az a vallatásnál kevesebbet hazudik. Felelősséget érez. Ez a bölcsesség egy detektívdrámából van, írták Gál és Turai.

LAKÁJ. Köszönöm szépen.

TURAI. Szívesen.

Szünet.

LAKÁJ. És most melyet tetszik parancsolni?

TURAI *szórakozottan*. Hogyhogy, hogy melyet tetszem?

LAKÁJ. Cognacot.

TURAI. Ja igen. Pardon. Hiszen cognac miatt csengettem be. Hát miféle van kéznél?

LAKÁJ. Nagyságos uram: minden ami jó és francia. Hennessy, Dubouché, Rivière-Gardrat...

TURAI. Hát akkor legjobb lesz, ha egy pohár... *Kis szünet. Kint egy ajtó csapódik.*

LAKÁJ *felfigyel*. Pardon, nagyságos uram! *Felemeli az ujját.*

TURAI. Mi az?

LAKÁJ. Pardon! Azt hiszem... Tessék csak csendben maradni! Azt hiszem, most jön haza önagysága.

Figyelnek. A szomszéd szobából hallani, amint Annie csengő hangon, bátran, hangosan énekel egy operettáriát.

LAKÁJ. Igen, ő az.

Hallgatják az éneket.

TURAI. Nagyszerű! Ő az! *Boldogan, jó-*

kedvűen. Hát kérem, akkor nem kell a cognac, hanem kerítsen elő valahonnan jéghideg pezsgőt és egyszersmindenkorra vegye tudomásul: házi márkám és kedvenc italom Mumm, Cordon Rouge. Mozogjon fiam, gyerünk, gyerünk!

LAKÁJ. Ide hozzam?

TURAI. Persze hogy ide.

Lakáj elsiet, az ének tovább szól.

TURAI *kissé figyel.* Érdekes. A mi menyasszonyunk és mégis Kálmán Imrétől énekel. *Fejcsóválva megy a bejáratajtó felé, kinyitja és kiszól.* Urak! Fiúk! Megállj! Ne menj be a fürdőbe! Hazajött az angyal! Pszt! Öltözz fel rögtön! Te is! *Kimegy, nem látni, csak hallani:* Hát mondom, hogy megjött! Hamar, hamar! Pezsgőt már hozattam! Várj fiacskám, majd segíték!

Az ajtó becsukódik. A színpad üres. A szomszéd szobából még hallatszik egyideig az ének, aztán elhallgat. Azután tisztán, hangosan, érthetően a következők hallatszanak a falon keresztül a szomszéd szobából.

ALMÁDY HANGJA. Mondd kérlek, truccból énekelsz? Pukkasztani akarsz?

ANNIE HANGJA. Azért énekelek, mert énekelni akarok. Ha te pukkadni akarsz, azt ettől függetlenül megteheted.

ALMÁDY. Kínozol? Kínozol? Kínozol?

ANNIE. Egyáltalán, micsoda szemtelenség, hogy csak így egyszerűen bejössz a szobámba éjjel?

ALMÁDY. Veled jöttem be.

ANNIE. Én nem hívtalak.

ALMÁDY. Tegnap te voltál nálam.

ANNIE. Mert megint öngyilkossággal fenyegettél és azzal, hogy kiirtod az egész családot. Vedd tudomásul, hogy nekem ebből a komédiából elég volt. Az én életem más irányt vett. Én menyasszony vagyok és tisztességes feleség akarok lenni. A legnagyobb szemtelenség, hogy engem itt ebben a társaságban kompromittálsz.

ALMÁDY. Én kompromittálok? Én? Téged? Én? Téged?

ANNIE. Ma is, a kiránduláson. Ehhez semmi jogod nincs!

ALMÁDY. Nekem nincs jogom? Nekem, aki neveltelek? Nekem, akivel annyi lán-
goló órát éltél át, annyi szerelmes, édes,
felejthetetlen . . .

ANNIE. Nem igaz! Nem felejthetetlen!
Felejthető! Majd meglátod, milyen felejt-
hető! Menj innen! Ne nyulj hozzám! Nem
mégysz! Nézd, légy okos és utazz el. Ne
tegyél idegessé. A vőlegényem minden
nap jöhet.

ALMÁDY *ordítva*. Megölöm!

ANNIE. Nem ölöd meg. *Almády hango-
san zokog, kis szünet*. Nahát, ezt aztán
hagyd, kérlek. Ezt nem bírom nézni, ha
sírsz. Ne sírj kérlek, ez rémes! Egy fel-
nőtt férfi! Egy családapa, akinek négy
gyereke van!

ALMÁDY *zokogva*. De mikor olyan bor-
zasztóan szeretlek!

ANNIE. Te olyan feltűnően szenvedsz,
Almády! Ezt nem bírom ki! *Kis szünet*.
Mi az? Leveted a kabátodat?

ALMÁDY. Nagyon meleg van.

ANNIE. Rögtön vedd fel a kabátodat!

Nézd csak! *Szünet.* Úgy! És most erigy szépen a szobádba, hagyj aludni. Holnap énekelnem kell a nagy hangversenyen. Menj szépen. *Türelmetlenül.* Nézd, menj már, ne légy tolakodó!

ALMÁDY. Jó fiam. Csak megvárom, amíg lefekszel. Van itt valami pálinka?

ANNIE. Ott van az előszobában. Vidd el az egész üveget. De aztán menj rögtön! *Kis szünet. Felkiáltva.* Ott, ott, abban a kis szekrényben! De most maradj ott kint egy kicsit, ne nézz ide, amíg felveszem a pyjamámat! Fordulj el!

Csend. A három smokingos úr lábbujjhegyen bejön.

TURAI *figyet.* Csend van. Lefeküdt!

ÁDÁM *suttogva.* Talán már alszik.

TURAI. Ki van zárva. Ide gyertek. Így, ide, a falhoz!

A fal felé mennek, amelyen az átjáróajtó van. Ott sorakoznak, arccal a közönségnek.

TURAI *halkan.* Vigyázz! Mindenekelőtt háromszor kiáltjuk: Annie, Annie, Annie! Majd én dirigálok. *A fal felé fordulnak.*

Turai magasra emeli a karját mint valami karmester, mikor dirigálni kezd. Ebben a pillanatban a szomszédból a következő hallatszik :

ANNIE kiáltva. Nem, Nem!

Nagy megrökönyödés. Villámgyorsan előre fordulnak.

ANNIE. Mit akarsz? Újra kezded?

Nagy rémület, ijedt mozdulat.

ALMÁDY szenvedélyesen kiáltva. Újra kezdem! Igenis újra kezdem! Szeretlek, imádlak, megőrülök érted!

Mind a hárman rémülten szaladnak el a faltól. Hirtelen megállnak és figyelnek.

ALMÁDY kiáltva. Úgy szeretlek, mint egy felhőkarcoló a felhőt, amely felette lebeg, de az első széllel elröpül! Nem bírok nélküled élni! Egy hétig se! Egy napig se! Egy órát se!

A három úr egyszerre ül le.

ANNIE. Csaló vagy! Ezek frázisok!

ALMÁDY. Nem! nem! Megőrülök érted! De te kihasználtál és kifacsartál mint egy citromot és most el akarsz dobni!

ANNIE. Ki akar eldobni, te bolo d. Ne

örjögj! Az előbb már okos voltál. Gyere ide, megcsókolom ezt a szép klasszikus fejedet. *Csók.*

ALMÁDY. Ez nem csók, ez borravaló!

Szünet.

ÁDÁM *a kezébe temeti arcát.*

GÁL. Itt nem lehet semmit se csinálni. Ez világos, mint a nap. Ez egy fejlődés.

ÁDÁM *suttogva.* Ezek a szavak! Ez a hang! *Fájdalmas gúnnnyal ismétli.* «Megcsókolom azt a szép klasszikus fejedet».

Odaát.

ALMÁDY. Borravaló!

ANNIE. Ne ordíts!

ALMÁDY. De ordítok! Kifacsart citrom vagyok! Citrom vagyok! *Zokogva.* Tudja meg az egész világ, hogy citrom vagyok!

Turai és Gál a fejükhöz kapkodnak.

ÁDÁM. Istenem! *Az asztalra borul.*

Odaát.

ALMÁDY. Oh sok szerelmes éjszakánk fellángoló emléke!

Csend.

ÁDÁM *maga elé meredve.* Ez Almády.

GÁL *félénken*. Nem biztos.

TURAI. Szamár vagy. Egy egész ország ismeri ezt a baritont. Zenésznek akarsz hangot letagadni? Itt nem segít semmi. Ez katasztrófa.

GÁL. Péntek.

Odaát.

ANNIE. Az emlékek megmaradnak. —
Erigy innen.

Szünet. Turai Ádámhoz megy.

Odaát.

ALMÁDY. Oh ha ezt látom! *Nagyon érzéken.* Óh! Ezek a formák! Ez az isteni rózsaszínű bőr! Hát van még ilyen a világon? Oh, ezt simogatni!

ANNIE. Nem mégis innen?

ALMÁDY. Oh! mily gömbölyű! Síma! Bársonyos! Illatos!

ANNIE. Ne, ne harapj!

ALMÁDY. De mikor olyan kíváncsi!

Csend.

GÁL *halkan*. Telegrafálni kellett volna.

TURAI Ádám *fejét simogatva*. Menj innen, édes fiam. Menj át a mi szobánkba.

ÁDÁM. És ezt a nőt, ezt a nőt úgy tiszteltem mint egy Madonnát! Meg tudnám gyilkolni azt a férfit, aki most a karjaiban tartja . . . simogatja!

Odaát.

ALMÁDY. Jó, jó, tudom, hogy semmit nem jelentek számodra.

ANNIE. Hogy mondhatsz ilyet? Ne keseredj úgy el. Esküszöm neked mindenre, ami nekem szent, hogy az én életemben férfi soha nem jelentett annyit mint te. Ezt én nem fogom se elfelejteni, se letagadni. Mert férfi vagy, tetőtől talpig. Ki tudja, ha én nem!

Csend.

GÁL. Óriási szerencse. Épp üres volt ez a szoba. Óriási szerencse. Nagy protekcióval megkaptuk. Óriási szerencse. Pyramus és Thisbe. «Oh fal, oh fal, te drága kedves válasz». — Most itt van.

TURAI. Elég volt ebből a károгásból. Most kérlek, azonnal . . .

Odaát.

ALMÁDY *nagyot ordítva*. Te, én úgy szenvedek, mint egy beteg ló!

ANNIE. Csak ezt ne mondd, mert megszakad a szívem! Ne szenvedj! Ne állj ott olyan kétségbeesetten. Gyere ide, csókolj meg, te szamár.

TURAI *felsegíti Ádámot*. Menj fiam, menj, innen menj ki.

ÁDÁM. Összetört az életem.

GÁL *karonfogja Ádámot*. Gyere édes fiam. Én mondtam, hogy telegrafáljunk. Gyere. Ott fogsz aludni a mi szobánkban.

ÁDÁM *készerűen*. Aludni?

TURAI. Vidd ki. Menjetek. *Kituszkolja őket. Mindketten kimennek. Turai tovább hallgatózik.*

Odaát.

ALMÁDY. Búcsúzóul megcsókolhatlak?

ANNIE. Igen, de menj rögtön.

Pillanatnyi szünet.

ALMÁDY. Erre a csókra emlékezzél még sokáig, sokáig.

ANNIE. A te régi csókod volt. Forró és

édes, mint az égő puncs. De most menj szépen a szobádba. Rémes, hogy bejöttél ide. Még meglát valaki a folyosón! Megölöm magamat, ha a vőlegényem megtud valamit. De mindennek az én buta jószágom az oka, ez a buta szívem. Te engem tönkre teszel! Utazz el, korán reggel, az első vónattal.

ALMÁDY. Még csak egy estét tölts velem!

ANNIE. Nem lehet. Este fellépek a koncerten.

ALMÁDY. Mondd le.

ANNIE. Azt nem tehetem meg a grófnak. Utazz el. Minden nap megjöhetnek. Az a drága fiú, avval a két vén csirkefogóval. *Turai mozdulatot tesz.* Minden nap várom a táviratot. *Turai megint mozdulatot tesz.* Utazz el! *Kiáltva.* Mit akarsz? Meg akarsz akadályozni a házasságomat?

ALMÁDY. Jó édesem. Úgy lesz, szívem, ahogy parancsolod. Elmegyek. És délben elutazom. Pá édesem. Most csak azt engeddd meg, hogy utoljára megcsókoljalak.

Csend.

TURAI. Azt a fűzfán fűtyülő rézangyalát
ennek a szünni nem akaró gazembernek.

Odaát.

ANNIE. De most menj.

ALMÁDY. Jóéjszakát, édes angyalom.

ANNIE. Jóéjszakát, te csacsi. *Szünet,
majd ajtócsapódást hallani.*

TURAI. Na végre. Jóéjszakát. *Leül.
Szünet. Gál belép.*

GÁL *kérdő mozdulatot tesz.*

TURAI. Mit akarsz?

GÁL. Mit jelent ez a csend?

TURAI. Csak ne vigyorogj, tévedsz. Ez
nagyon erkölcsös csend. A bariton eltá-
vozott.

GÁL. És az angyal?

TURAI. Lefeküdt aludni.

GÁL. De előbb minket fektetett le. Két
vállra. Alaposan. Rémes volt. Síma, göm-
bolyú, illatos! És még harapni is akart.
Almády úr, mint felhőkarcoló és mint
citrom.

TURAI. A fiú hol van?

GÁL. Lefektettem. Pyramus most sír az

ágyban, mint egy kis ötéves gyerek. «Oh fal, oh fal, kedves drága fal». *Szünet.* Citrom! Hallatlan.

TURAI. Nem merek a szeme elé kerülni. Felelősnek érzem magam ezért a katasztróféért.

GÁL. Ilyen pech. Persze, meglepetés kellett. Turai úr, az ő költői fantáziájával. Hát most van meglepetés. Síma, gömbölyű, rózsaszínű, bársonyos és illatos! És még harapni is akart! A felhőkarcoló.

TURAI. Erigy a pokolba.

GÁL. Bocsáss meg, akárhonnán nézem ezt a katasztrófát, mindenünnen te vagy az oka. Mi az ördögnek kellett épp ez a szoba, a hölgy mellett?

TURAI. Én a legjobbat akartam.

GÁL. Nem szabad a legjobbat akarni. Elég a jó is. Most itt az eredmény. Nincs menyasszony, nincs szerelem, nincs valcer, nincs operett, nincs primadonna. De viszont a kutya életben maradt, a kávé jó volt és a szobát megkaptuk. Na, minket jól kikészített ez a péntek.

TURAI. Én csak a fiút sajnálom.

GÁL. Én a fiút és az operettet. Hallatlan. Ő megcsókolja az ő klasszikus fejét. Pont a fejét. — Ki fogja most ezt a szerepet énekelni?

TURAI. Ugyan kérlek. Engem most a fiú érdekel. Mit mond szegény?

GÁL. Sír.

TURAI. De közbe... nem mond szavakat?

GÁL. Mond. Jobb nem hallani.

TURAI. Mit mond?

GÁL. Azt mondja: «Összetépem».

TURAI. A nőt?

GÁL. Dehogy. Rosszabb. A kottát. És azt mondja: «Megölöm!»

TURAI. Almádyt?

GÁL. Dehogy! A nőt. A gömbölyűt, az illatost. Most már igazán kíváncsi vagyok: ha összetépi a zenét és megöli a primadonát, hogy lesz ebből premiér?

TURAI *kissé gondolkozik, majd lendülettel mondja.* Hát lesz premiér. Muszáj, hogy legyen.

GÁL. Ezek után?

TURAI. Ezek után. Légy nyugodt, lesz premiér.

GÁL. Evvel a zenével?

TURAI. Evvel a zenével, evvel a primadonnával, evvel a szerzővel. Ezt én mondom neked. És minden lesz. Házasság lesz, siker lesz, boldogság lesz.

GÁL. Ugyan, te optimista! Az ilyen jóslatok helyett jobb tennéd, ha megmondanád, hogy mit lehet itt csinálni! Egy katasztrófával állunk szemközt.

TURAI. Úgy van.

GÁL. Na híres író urak! Most kaptunk az élettől feladatot! Na mester! Itt a bonyolult helyzet. Ezt tessék kibogozni, rendbehozni. Na te híres! Most vedd elő a tehetségedet! Most mutasd meg, mit tudsz!

TURAI. Meg fogom próbálni. Egyelőre azonban az a fontos, hogy a szegény fiú ne maradjon magára. Mellette kell maradnod. Itt a kis táskája, vidd ezt be neki és hozd ide az enyémet. Majd én alszom itt ebben a szobában.

GÁL *kiviszi a kis táskát. Turai fel-alá jár gondolkozva. Gál visszajön Turai kis táskájával.*

TURAI. Mit csinál?

GÁL. Fekszik és néz a levegőbe.

TURAI. Mereven?

GÁL. Mereven.

TURAI. Rossz.

GÁL. De még milyen rossz. Nem is felelt a kérdésemre.

TURAI. Mit kérdeztél tőle?

GÁL. Azt kérdeztem: hogy vagy?

TURAI. Mondd kérlek, ilyen baromi kérdésre mit feleljen? Ebben a helyzetben. Szegény gyerek.

GÁL. Nos, van valami jelenteni valód?

TURAI *idegesen*. Mi az, a főnököm vagy? Ez a nagyzási hóbot már kezd idegessé tenni.

GÁL. Na, na, na!

TURAI. Mit hencegsz? Mert a színlapon az áll, hogy: «Gál és Turai», nem pedig «Turai és Gál», már azt hiszed, hogy alattvalód vagyok?

GÁL. Kérlek. Hódolattal és alázattal kérdezem tehát, mi a megoldás?

TURAI. Majd az orrodra kötöm. Elég jó ötletemet rontottad el azzal, hogy társ-szerzőmmé lettél. Ezt majd magam intézem. Társ nélkül. *Az asztalhoz lép.* Pár felvilágosítást kérek tőled. Adatokra van szükségem. *Ceruzát vesz elő.*

GÁL. Erre jó vagyok.

TURAI. Csak erre. — Hol van most Almády felesége és családja? *Jegyzésre készen tartja a ceruzát.*

GÁL. Úgy tudom, a Balatonnál.

TURAI. A címük?

GÁL. Füred, Coriolán villa. Nem felhőkarcoló.

TURAI *felírja.* Az Annie anyját hogy hívják?

GÁL. Özvegy Baloghné.

TURAI *feljegyzi.* Hol lakik?

GÁL. Erzsébet-körút hetven.

TURAI. Gondolod, hogy most Pesten van?

GÁL. Azt nem tudom. — De hát...

TURAI. Nos?

GÁL. Most jut csak eszembe. Miért nem kérdezzük ezt mind meg tőle? *A szomszéd szoba felé mutat.* Nekem az a nézetem, hogy fel kellene költeni.

TURAI. Miért?

GÁL. Meg kellene neki mondani, hogy mi történt. Hátha tud tanácsot adni. A nők ilyenkor a legmeglepőbb megoldásokat tudják. Költsük fel.

TURAI. Isten ments. A nők csak akkor nagyok, amikor tagadni lehet. Ez itt most nem ér semmit. A saját szavait nem tagadhatja le. Se azt a vad érzéki támadást, amely ellen olyan gyengén védekezett. Még szép tőle, hogy a harapást megtiltotta. Mit lehet itt letagadni?

GÁL. Van nekik más is. Térdrerogyás, elájulás, sírógörcs, nevetögörcs, merevgörcs, egyáltalán: görcs.

TURAI. Görcs, az jó minekünk. Öregeknek. Negyven éven túl, pláne színháznál, örül az ember, ha ilyen jó alkalom nyílik a megbocsátásra. De ez a fiú huszonöt

éves és semmi köze a színházhoz. Reménytelen.

GÁL. Vagyis nincs megoldás.

TURAI. Mindenre van megoldás, csak meg kell találni.

GÁL. Te, ez nagyszerű. Ez direkt egy aforizma.

TURAI. Írd fel, mindenesetre. És most a fődolog : gyengéden és nagyon okosan bánni a fiúval. Ül az ágya mellett, amíg elalszik.

GÁL. Ez nem alszik máma.

TURAI. Akkor adj neki altatószert. Holnapig ki kell pihennie magát. Az ő lelki nyugalma nekünk . . .

GÁL. Sikerünk, üzletünk.

TURAI. Csunya szavak.

GÁL. Tegnap még milyen szépek voltak . . .

TURAI. Most menj és bízz rám mindent. Átveszem a kommandót. «Hagyj magamra» — mint darabjainkban mondják. «Az éj tanácsot hoz». Bízzál bennem. És főleg arra alapítsd bizalmadat, hogy amint

te nem segítesz nekem, rögtön megtalálom a megoldását a legnehezebb helyzetnek is.

GÁL. Fogadd szívből jövő forró köszönetemet.

TURAI. Nincs miért.

GÁL. Jóéjszakát.

TURAI. Jóéjszakát. Korán reggel legyen szerencsém. Addig ne mozdulj a fiú mellől. Ez szigorú utasításom. Volt szerencsém. *Gál fejcsóválva elmegy, Turai gondolkodik.*

Kopogtatás.

TURAI. Szabad!

LAKÁJ *pezsgővel, poharakkal, belép.* A pezsgőt hozom, nagyságos uram.

TURAI. Micsoda pezsgőt?

LAKÁJ. Mumm, Cordon Rouge, ahogy mondani tetszett.

TURAI. Ja úgy. — Igen. — Na az régen volt. — Az nagyon régen volt. Azóta nagyot változott a világ. — Na mindegy. Pezsgőt vissza még életemben nem küldtem. Tegye le.

LAKÁJ. Elég lesz négy pohár?

TURAI *kommandirozva.* Három vissza.

Egy itt marad. *Lakáj egy poharat az asztalra tesz. Szünet. Turai bámulja a lakájt.*

LAKÁJ *szerényen*. Látom a szemén, nagyságos uram, hogy a nevemen gondolkozik.

TURAI. Úgy van.

LAKÁJ. Dvornicsek.

TURAI. Persze. — Hát Dvornicsek, elmehet aludni.

LAKÁJ. A reggelit mikor parancsolja?

TURAI. Most hány óra?

LAKÁJ. Negyednégy. Már virrad.

TURAI. Hát mondjuk... úgy hét óra körül... Különben majd csengetek.

LAKÁJ. És mit méltóztatik parancsolni reggelire?

TURAI. Hát... lehet egy kis sonka, tojás, hideg csirke, valami hal, roastbeef... szalámi, nyelv, szardínia, szalonna... sajt, vaj, tej, méz, jam... rozskenyér, cognac... és tea.

LAKÁJ. Citrommal?

TURAI *felkiált*. Nem! *Halkan*. Nem — Rummal.

LAKÁJ. Rendben lesz minden.

TURAI. Mondja, tulajdonképpen mikor alszik maga?

LAKÁJ. Télen, nagyságos uram.

TURAI. És nyáron?

LAKÁJ. Soha.

Szünet.

TURAI *a lakájra néz.* Mit akar?

LAKÁJ. Nincs több kérdés nagyságos uram?

TURAI. Nincs.

LAKÁJ. Mert én szívesen felelek, nagyságos uram, mindenre, amire csak tetszik. Imádom az ilyen vendéget, aki nem a szolgát nézi bennem, hanem az embert. Tessék még kérdezni. Olyan jól esik.

TURAI. Köszönöm. Mára már éppen eleget tudok. Szeretnék sokkal kevesebbet tudni.

LAKÁJ. Akkor nyugodalmas jóéjszakát kívánok, kedves, jó nagyságos uram.

TURAI. Várjon csak Dvornicsek. Hol van itt levélpapír? Meg táviratblanketákra is volna szükségem. Toll, tinta?

LAKÁJ. A könyvtárban mindenféle író-

szer van nagyságos uram, de ide is hozhatom . . .

TURAI. Nem! De várjon . . . ez jó eszme. Majd a könyvtárban írom meg a leveleimet. Ott senkise zavar.

LAKÁJ *indul.* Majd felgyujtom a vilányt, nagyságos uram.

TURAI. Állj! *A pezsgőre mutat.* Ez itt . . . velem jöhet.

LAKÁJ *veszi a vödröt és a poharat.*

TURAI. Csak menjen előre, édes fiam.

LAKÁJ. Nagyon szépen köszönöm, kedves, jó nagyságos uram. *Kimegy.*

TURAI *az asztalnál még cigarettára gyújt, aztán ránéz Annie szobájának falára. Aztán gyorsan kimegy.*

FÜGGÖNY.

MÁSODIK FELVONÁS.

Ugyanaz a szoba. Másnap reggel. Süt a nap. Turai az asztalnál ül, előtte papírlapok, melyeket olvasgat és itt-ott javítgat. Az óra hetet üt. Turai csenget. Aztán feláll és nyugtózik. Kopogtatás.

TURAI. Szabad.

LAKÁJ *belép, óriási tálcán hozva a reggelit.* Jóreggelt kívánok nagyságos uram.

TURAI. Jóreggelt.

LAKÁJ *leteszi a tálcát az asztalra.*

TURAI *újságot vesz fel a tálcáról.* Mi ez?

LAKÁJ. Pesti újság.

TURAI. Maga már olvasta?

LAKÁJ. Igenis, nagyságos uram.

TURAI. Előfordulok benne?

LAKÁJ. A nagyságos úr nem fordul elő benne.

TURAI. Akkor nem kell. *Visszaadja az újságot.*

LAKÁJ *a tálcára mutat.* Tea, tej, rum, tojás, sonka, csirke, roastbeef, lazac, szalámi, nyelv, szalonna, szardinia, sajt, vaj, méz, jam, rozskenyér, cognac, mustár, só, paprika és citrom.

TURAI *dühösen dobja ki az ablakon a citromot.* Mit bámul? Én utálok ezt a gyümölcsöt. Egyébként rendben van a reggeli. Hogy lehet, hogy semmit nem felejtett el?

LAKÁJ. Mert a nagyságos urat szeretem. A szívemet tettem ebbe a reggelibe.

TURAI. Köszönöm szépen. *A teával foglalatoskodva.* Ez jól esik.

LAKÁJ. Nagyságos úr nem aludhatott valami sokat.

TURAI. Nem.

LAKÁJ. Én se. Én ilyenkor szoktam leülni egy kicsit.

TURAI *a teánál.* Szóval mégis alszik.

LAKÁJ. Egy-két órát. Ezért szeretek nyáron tengernél szolgálni. Ott mindenki délben kel fel. Hegyvidéken nagyon rossz.

TURAI. Ott korán kelnek?

LAKÁJ. Öt órakor. Meg még korábban is. Mert mind a hegyek közé másznak nagy botokkal. Ott viszont este kilenckor mindenki alszik.

TURAI. Megint tanultam valamit.

Szünet. Turai teát iszik.

LAKÁJ. Nagyságos uram, igazán borzasztó, hogy nagyságos uram nem vigyáz nagyságos uram egészségére.

TURAI. Én? Az egészségemre?

LAKÁJ. Igen. A könyvtárban, a hamutartóban, legalább ötven cigarettavéget találtam.

TURAI. Ez tévedés. Pontosan harminc-hét volt.

LAKÁJ. Az is sok.

TURAI. Maga mennyit szív?

LAKÁJ. Tizenötöt.

TURAI. Sokáig fog élni.

LAKÁJ. Köszönöm, tanár úr.

TURAI. Nem vagyok tanár.

LAKÁJ. Csak mert azt tetszett mondani, hogy sokáig élek...

TURAI. Inkább csak kívánom, fiam.

LAKÁJ. Köszönöm, nagyságos uram. Én sírni szeretnék, nagyságos uram.

TURAI. Miért?

LAKÁJ. Ebben a mai önző világban egy ilyen aranyos ember, mint a nagyságos úr. Hogy' érdekli minden! Mit tehetnék a nagyságos úr érdekében?

TURAI. Most, fiam, a legtöbb, amit tehet, hogy kimegy és magamra hagy. Azonkívül: bárki keresne, alszom és nem szabad engem zavarni. Jó?

LAKÁJ. Kitűnő, nagyságos uram. *Indul. Turai megállítja. Némajáték: Turai arcán az látszik, mintha ezt mondaná: «várjon, most kényszeríteni fogom magamat, hogy eszembe jusson a neve». — De ez nem sikerül. Turai lemondó mozdulatot tesz. A lakáj megérti ezt, elmosolyodik és odasúgja neki: «Dvornicsek!» Aztán kimegy. Turai lezárja mögötte az ajtót kulccsal. A telefonhoz megy, füléhez emeli a kagylót.*

TURAI. Portás? Kérem kapcsolja ide Balogh Annie önnagysága szobáját. Vár.

Odaát erős telefoncsengés. Szünet. Magában.
Alszik!

Odaát ismét erős csengetés.

ANNIE *odaát, dühösen, mint akit felébresztettek.* Halló!

TURAI. Halló!

ANNIE *dühösen.* Ki beszél?

TURAI. Bocsánat, hogy felébresztettem.
Itt Turai Sándor beszél.

ANNIE *sikoltva, boldogan.* Sándor, Sándor!

TURAI. Kezét csókolom.

ANNIE. Honnan beszél?

TURAI. Meg fog lepődni Annie. A szomszéd szobából beszélek. A négyes számú vendégszobából.

ANNIE. Hogy lehet az?

TURAI. Annie drága, mindent meg fogok magyarázni, de most nagyon sürgős és fontos dologról van szó.

ANNIE. Szent Isten, csak nincs valami baj?

TURAI. De igen. Valami baj van.

ANNIE *kiáltva.* Az Istenért, ne ijesszen meg! Mi történt?

TURAI *leteszi a kagylót, úgy felel, telefon nélkül.* Nem kell megijedni. Ellenben arra kérem . . *közben rágyújt . . .* hogy azonnal jöjjön ide át hozzám. Azonnal.

ANNIE. Most rögtön?

TURAI. Most rögtön. Nyissa ki azt az ajtót, amelyik ebbe a szobába nyílik. Vegyen magára valami pongyolát.

ANNIE. Mit csináljak?

TURAI. Vegyen magára valami pongyolát

ANNIE. Gyalázatos ez a telefon. Olyan rosszul hallani.

TURAI *közel megy a falhoz.* Vegyen magára valamit és jöjjön rögtön át! Most hallani?

ANNIE. Most jól hallottam. Jövök rögtön. *Kis szünet. Aztán kulcs fordul az ajtó zárjában. Az ajtó nyílik, Annie belép, reggeli pongyolában.*

TURAI. Jóreggelt. *Bezárja az ajtót.*

ANNIE. Az Istenért, Sándor, én rosszat sejtek. Mi történt? Hogy kerül maga ide? Mikor jött? Miért zárta be azt az ajtót?

TURAI *kezet csókol.* Foglaljon helyet, Annie. Nincs idő felesleges társalgásra.

ANNIE. Mi történt, az Istenért?

TURAI. Üljön le.

ANNIE. Miért üljek le?

TURAI. Mert nem akarom, hogy attól üljön le, amit mondani fogok. Inkább így, szívességből. *Gyengéden a fotelba erőlteti.* Drága Annie! Magának, dacára, hogy az én fiatal barátomnak a menyasszonya, még mindig viszonya van Almádyval.

ANNIE. Ez szemtelen hazugság.

TURAI. Ez más. Én azt hittem, azt fogja mondani, hogy semmi közöm hozzá.

ANNIE. Azt nem mondhatom, mert maga a Bertinek a dadája vagy gyámja, meg barátja, meg pártfogója, meg tudom is én micsodája. És nekem szerzőm és barátom. Csak azt mondhatom, hogy hazugság és rágalom.

TURAI. Akkor jó. Mert erre tudok felelni. Én már itt vagyok ebben a szobában tegnap este óta. És ez a fal olyan vékony, mint a papír.

ANNIE. Szent Isten!

TURAI *nyugodtan*. Citrom.

ANNIE *eltakarja az arcát*.

TURAI. Citrom. *Szünet*. Felhőkarcoló. Nahát drága Annie. Látom, maga okos asszony. Beszéljünk úgy, mint két férfihez illik. Itt sürgősen segíteni kell.

ANNIE. Ha hallotta, akkor azt is hallhatta, hogy én mit mondtam!

TURAI. Mindent hallottam.

ANNIE. Délben elutazik. Én örökre kidobtam. Már most, ha maga, amit feltételezek, erről hallgatni fog, akkor...

TURAI. Ne siessünk úgy kérem. Ha ilyen egyszerű volna a dolog, maga sohse tudta volna meg tőlem, hogy én hallottam magukat. Itt nagyobb baj van.

ANNIE *a székre rogy*. Te jószágos Isten!

TURAI. Látom, hogy sejti.

ANNIE. Nem is merem kimondani.

TURAI. Majd kimondom én. Igen, a fiú is hallotta.

ANNIE. Hát ő is itt van?

TURAI. Itt.

ANNIE. Hol?

TURAI. Csendesen. Ott. Ott alszik Gál úrnál. És az éjjel ő is itt volt velünk, ebben a szobában, mikor önök odaát...

ANNIE. Én beveszem az egész veronált, ami nálam van.

TURAI. Az kevés.

ANNIE. Tíz gramm.

TURAI. Nem a veronál kevés. Az ön halála kevés a megoldáshoz.

ANNIE. Én semmiféle megoldást nem élek túl. Itt csak két lehetőség van: meghalni vagy teljesen letagadni mindent.

TURAI. Nyugodjék meg, édes fiam. Izgalommal nem megyünk sokra. Ha ezt le lehetne tagadni, nem fárasztottam volna önt ide. Már rég le volna tagadva.

ANNIE. Marad a veronál.

TURAI. Úgy van. Marad. A skatulyában. Most csak arra kérem, hagyjon engem nyugodtan intézkedni.

ANNIE *sírva*. Hisz maga tudja legjobban, mennyire szeretem ezt a fiút! Más nő vagyok, mióta ismerem! Úgy becsül,

mint egy madonnát! És igaza is van, mert én azóta megtisztultam, hiszek a pályámban, boldog voltam, szerelmes vagyok . . .

TURAI. És mégis megcsalja.

ANNIE *kétségbeesve*. Hogy mondhat ilyet? Én a jóságom áldozata vagyok. Hisz tudja, hogy ezzel a nyomorult Almádyval talán csak két hónapig tartott az a dolog . . . Lélegzetvétel, meg hogy a hangom előre jöjjön, meg aztán hála és tudom is én mi-csoda . . . Már azt hittem, megszabadultam tőle. De úgy oda van szegény és rögtön sír. Én azt nem bírom nézni. Ez a leg-tolakodóbb ember a világon. Mit csináljak vele? Esküszöm, ezek itt tegnap csak olyan utórezgések voltak.

TURAI. Én a maga helyében már rég nem rezegnék. De mindegy, most már megtörtént. Most nézzük, hogy mászunk ki ebből a bajból.

ANNIE. Sándor! Sándor! Hát lehet?

TURAI. Lehet. Nem a maga kedvéért, gyermekeim. Mert maga megérdemli, hogy

négyfelé vágassék, megégettsék és hamvai a szélnek szórassanak. De ennek az ártatlan jó fiúnak a kedvéért. Ha egy ilyen gyereknek megtörik a szíve, vége. Igen, igen, kedves Annie! Kedvem volna önt a legkomolyabban felszólítani, hogy szíveskedjék magát szégyelni.

ANNIE. De hát hogy lehet itt segíteni?

TURAI *a telefonhoz megy.* Mindjárt megtudja. Nem lesz öröme benne. De minden jó orvosság keserű. *A füléhez veszi a kagylót.* Halló! Kérem, kedves portás úr, kapcsolja ide Almády művész úr szobáját.

ANNIE *ijedten.* Mit akar tőle?

TURAI *nem felel. Vár. Aztán ismét a telefonba beszél.* Mindegy kérem, ha megtiltotta is, tessék csak erősen odacsöngetni hozzá. Életveszély van.

ANNIE. Mit akar tőle?

TURAI *a telefonba.* Almády úr? — Jó. Jó. Igen kérem, igenis, megmondta a portás, hogy nem szabad zavarni. — Hát kérem, ne vitatkozzunk, itt Turai Sándor be-

szél. — Igen igen. Itt vagyok a kastélyban. — Igen, ma éjjel, automobilon. — Jóreggelt. — Annál jobb, ha már ébren volt. Hát kérem, azonnal jöjjön be hozzám, a szobámnak négyes a száma. De ebben a pillanatban. — Igen, én mondtam, hogy életveszély van. De most kijavítom. Halálveszély van. — Igen. — Igen. De azonnal. — Jó. *Visszateszi a kagylót.*

ANNIE *felkel, indul.*

TURAI. Hová megy?

ANNIE. Hát ha ő most idejön...

TURAI. Csak maradjon itt. *Kinyitja kulccsal a bejáratajtót.*

ANNIE *sírva.* Úgy néz fel rám, mint egy szentre! Neki én vagyok a legtisztább, a legszentebb! Állandóan Madonnának nevez!

TURAI. Na látja.

ANNIE. De hát mit szólt szegény hozzám?

TURAI. Ne is kérdezze.

ANNIE. Borzasztó! És maga mit akar tulajdonképp csinálni? Miért nem mondja meg?

TURAI. Türelem.

ANNIE. Micsoda szerencsétlenség! Ez mind, mind az én buta jószágom.

Szünet, aztán kopogtatás.

TURAI. Szabad.

ALMÁDY *belép.* Jóreggelt. *Csodálkozva néz Anniera.* Kezét csókolom. Ön itt?

TURAI. Ő itt. *Bezárja az ajtót.*

ALMÁDY. Mi az? Történt valami?

ANNIE. Üljön le.

TURAI. Majd leül. Őerte nem kár.

ALMÁDY *Anniehoz.* Kérem bocsásson meg... de egy kicsit ideges vagyok...

TURAI. Pohár cognacot?

ALMÁDY. Köszönöm, reggel soha.

TURAI. Almády úr! Ön családos ember létére szerelmével üldözi a más ember menyasszonyát.

ALMÁDY. Ez rágalom.

TURAI. Azt hittem, azt fogja mondani, hogy semmi közöm hozzá. Ebben igaza lett volna. De rágalom, ez túlzás.

ALMÁDY *agresszíven.* Én egy és mindenkorra kikérem magamnak, hogy...

TURAI *erélyesen.* Csend. — Citrom.

ALMÁDY *némán leül.*

TURAI. Mondtam, hogy le fog ülni. *Kis szünet.* Térjünk gyorsan a tárgyra. Nincs idő. Én ezt rendbe akarom hozni.

ALMÁDY *a falat nézi.*

TURAI. Úgy van. Vékony, mint a papír.

ALMÁDY *feláll.* Mint gentleman, kérem a becsületszavát, a diszkrécióját.

TURAI. Üljön le.

ALMÁDY *leül, kíváncsian, félve.* Mi az? Még jön valami?

TURAI. Még jön. Ül?

ALMÁDY. Igen.

TURAI. Hát nem csak én hallottam mindent. A vőlegény is hallotta. Ő is itt volt a szobában.

ANNIE *fojtottan felzokog.*

ALMÁDY *rekedten.* Kérek egy cognacot.

TURAI *miközben tölt neki.* Reggel?

ALMÁDY. Reggel mindig. *Iszik.*

ANNIE. Mit fogsz most csinálni, te gazember? Látod, mit tettél velem? Öngyilkosságba kergetsz! Istenem! Meghalni! Meghalni!

ALMÁDY *hősiesen.* Együtt! Ketten együtt!

ANNIE. Nem kellesz! A halálban se kellesz! Mit fogsz most csinálni? Most karcold a felhőt, te... te... *sír.*

ALMÁDY. Állok annak az úrnak rendelkezésére.

TURAI. Hogyne. Még csak az kellene. Ön azt fogja most csinálni, amit én parancsolok.

ALMÁDY. Parancsol?

ANNIE. Hallgass! Igenis parancsol. Beszéljen kérem. Ő akármit harsog, maga csak beszéljen.

ALMÁDY. Én harsogok? Az én pianómra ezt mondod?

TURAI. Tegye el a pianóját. Örüljön, hogy kihúzom ebből a bajból. Nős ember! Családapa! Négy gyerek! Kis citromok otthon! Majd adok én magának! Még egy szó és feladom azt a sürgönyt a feleségének, ami ott fekszik megírva. És most figyeljenek ide.

ALMÁDY *megint a falat nézi.*

ANNIE. Oda figyelj! Azt már hiába nézed. Tegnap nézted volna!

TURAI. Abban a szobában ott, tegnap éjszaka az történt, hogy...

ANNIE *idegesen*. Kérem, tudjuk, hogy mi történt.

TURAI. Nem tudják. Most fogják megtudni. Az történt, hogy szerepeket tanultak. Érti?

ANNIE. Éjjel?

TURAI. Igen, éjjel.

ALMÁDY. Mi az... hogy szerepet tanultunk?

TURAI. Az a hangos párbeszéd, amely ide áthallatszott, az szerep volt, amit maguk ketten tanultak, gyakoroltak. Érti?

ANNIE. Én már értem. Te nem érted, te buta?

ALMÁDY. Kezdem.

ANNIE. Jaj de remek! Jaj, te drága csaváros fejem! *Meg akarja csókolni Turait, de visszaijed.*

TURAI. Na, mi az?

ANNIE. Baj van. Nem fogja elhinni.

TURAI. Miért ne hinné el?

ANNIE. Ugyan! Hol van az a darab, amelyikben... ilyen szerepek vannak?

TURAI. Hol? *Az íróasztalhoz lép. Itt! A papírcsomóra mutat.*

ANNIE. Hogyan?

TURAI *összerendezve a csomót.* Igen. Itt van az a darab. Ez az.

ANNIE. Ki írta?

TURAI. Én. Ne bámuljon gyermekem, azzal a tiszta kék szemével. Inkább kérdezze azt, hogy mikor írtam. Ma éjjel. Négy órától hatig. Amint hallottam, rögtön megírtam. Az ember vagy színműíró vagy nem színműíró. Egy rövid kis egyfelvonásos darab, nem is ostobább, mint a többi. A felét hallottam a falon keresztül, a másik felét hozzá költöttem. Ki-ki a saját fegyverével harcol az életben. Én a tollammal harcolok. Úgy érzem magam most, mint egy cirkuszi akrobata, aki az ügyességét véletlenül egyszer életmentésre használja fel. Ennél tisztességesebb szándékkal még ember darabot nem írt. Kár, hogy

ezzel a mi közös operettünket is megmentem, mert ez anyagi hasznót jelent. De nem bánom, elszenvedem ezt is. Ha csak két ember boldogságáról volna szó, szebb volna az ötlet. De így se csunya. És most: nem bámulni, hanem rögtön átvenni, kivinni, megtanulni és eljátszani.

ANNIE. Eljátszani?

TURAI. El bizony. Csak ezzel lehet igazán bebizonyítani, hogy az, amit odaát beszélgettek... hogy az két szerep volt. Ma délután főpróba. Ma este premiér.

ALMÁDY. Ma este? Hol?

TURAI. Lent a nagy szalonban, a mai nagy hangversenyen. Vacsora után, mint tudják, nagy koncert készül. *Anniehoz.* Maga már rajta is van a műsoron.

ANNIE. Igen, egy pár dalt akartam énekelni. Ő meg Petőfi verseket szaval.

TURAI. Hát egy kis műsorváltozás lesz. Maga nem énekel, ő meg nem szaval, hanem ketten együtt egy kis vígjátékot adnak elő. Egy kis egyfelvonásost. Nem mindegy?

ANNIE *belenéz a kéziratba.* De hát, hogy tanulom én ezt meg estig?

TURAI. Na hallja, az éjjel már egészen jól tudta.

ALMÁDY *óriásit sóhajt.*

TURAI. Mi baja?

ALMÁDY. Fellélegzettem. Turai úr! Ismeri a feleségemet?

TURAI. Hát nem mondtam a telefonba, hogy halálos veszély van?

ALMÁDY. Köszönöm. *Kezet akar vele szorítani.*

TURAI *nem fogadja el a kezét.* Nem magáért tettem, édes barátom. Sőt, ha lehetne, magát benne hagynám a bajban. De, fájdalom, úgy van megszerkesztve a dolog, hogy automatikusan maga is kímászik belőle.

ANNIE. Mondja ...

TURAI. Na megint baj van?

ANNIE. Igen. Az, hogy miért tanultuk ezt éppen éjjel háromkor?

TURAI. Azt én is kérdezem. *Annie és Almády szégyenkező mozdulatot tesz.* De fe-

lelek is rá. Mert sürgős volt. Mert ma este van az előadás.

ALMÁDY *idegesen*. Hát akkor gyerünk máris és tanuljunk. Nekem nagyon gyenge a fejem. Gyerünk.

ANNIE *zokog*.

TURAI *a telefontól*. Még egy perc. Csak mindent nyugodtan. Ki rendezi ezt a hangversenyt?

ANNIE *zokogva*. A titkár.

TURAI. Maga most lesz szíves bejelenteni a titkárnak ezt a műsorváltozást. Halló! Kérem a titkári irodát! *Átadja a kagylót Annienak*.

ANNIE *zokogva veszi át*. De mit mondjak?

TURAI. Csak nyugalom. Majd én súgok.

ANNIE *abbahagyja a sírást*.

ANNIE *a telefonba*. Halló! Ki beszél? Titkár úr? *Turaira néz*.

TURAI *súgva*. Jóreggelt.

ANNIE *minden átmenet nélkül kacér, csengő kacagásokkal tarkítja beszédét*: Jó reggelt. Legédesebb titkárja ennek a világnak, egy kis műsorváltozás van, aminek azt hiszem

a vendégsereg is fog örülni. Nem egyedül lépek fel, hanem Almády művész úrral együtt. Eljátszunk maguknak egy szellemes, elragadó, nagyszerű kis párjelenetet. *Turai meghajol.*

ANNIE *figyel a telefonba, aztán arcát Turai felé fordítva belebeszél a kagylóba.* Hogy milyen darab?

TURAI. Francia.

ANNIE *a telefonba.* Francia darab. *Ismét Turaira néz.* Hogy kitől van?

TURAI. Géraldy.

ANNIE. Azt hiszem Géraldytól. — Igen? Bravo.

TURAI. Mit mond?

ANNIE. Azt mondja, hogy Géraldyt imádja. Minden darabját ismeri.

TURAI. Ajjaj! Akkor nem! Nem! Akkor Sardou írta!

ANNIE. Pardon, most látom, hogy tévedtem. Nem Géraldy írta, hanem Sardou.

TURAI. Victorien Sardou!

ANNIE. Victorien Sardou. — Igen. — *Turaihoz.* Azt mondja, attól csak a «Nóra»-t ismeri.

TURAI. Jó. Ilyen ember kell nekünk.

ANNIE *a telefonba*. Ilyen ember kell nekünk.

TURAI. Nem! Ez privát volt.

ANNIE. Privát volt! Pá édes! A viszontlátásra, drága! Pá cukros! *Folyton kacag.* Hogyne aranyos! Nagyon szívesen, édes! Maga lesz a sugó, cukros. Hogyne. Természetesen. Tessék? Hogy mi a címe? *Belenéz a kéziratba.* «Fogat fogért». Viszontlátásra. *Leteszi a kagylót. Átmenet nélkül hirtelen, hangosan, ismét zokogni kezd.* Sírva kérdezi: Mondja, miért francia darab?

TURAI. Hogy rá ne lehessen jönni abban a rengeteg francia irodalomban. És őszintén megvallva, életemben annyit loptam a franciáktól — illik, hogy végre én is adjak nekik valamit. Na de most engedjék meg, hogy erélyesen fejezzem ki magamat. *Szeretetre méltóan.* Mars tanulni! *Almádyhoz.* Maga pedig azonnal másolja le a darabot, hogy senki rá ne ismerhessen az írásomra. Írja le.

ALMÁDY. Egyszer?

TURAI. Legalább.

ALMÁDY. Mindenre gondol!

TURAI. Nem úgy, mint némely déli gyümölcs.

ANNIE *aki abbahagyta a sírást és most a kéziratot olvasgatja.* Már nem jó.

TURAI. Miért? Hol?

ANNIE. Itt. Én nem mondtam neki, hogy: «Utálatos a csókod». Fájdalom, azt mondtam neki: «A csókod...

TURAI. «...édes és forró, mint az égő punci». Tudom. Hallottam. De szerencsére ezt a fiú már nem hallotta, mert kituszkoltuk innen.

ALMÁDY. És ha szabad kérdezni, miért utálatos a csókom?

TURAI. Ez már a második részben van, amit én írtam hozzá az igazihoz.

ALMÁDY. De miért utálatos a csókom?

TURAI. Nekem utálatos. Ez az én költői véleményem az ön csókjáról. *Az ajtó felé tuszkolja őket.*

ANNIE. Borzasztó ez! Hát nem tudott zörögni vagy köhögni, mikor ez áthallatszott? Valami jelt adni?

ALMÁDY. Köhögni! Tényleg... Köhögni!

TURAI. Mondja fiam: akkor most mit csinálnék? Már az első szavak olyan borzalmasak voltak. Most minden el volna veszve.

ALMÁDY. Csodálatos agyvelő!

TURAI. Ne hizelegjen!

ANNIE. Igaza van. És már abban az első pillanatban meg volt az ötlete?

TURAI. Nem. Az ötletet maga adta.

ANNIE. Én?

TURAI. Igen. Én mindig a jót tételezem fel. Az első percben tényleg azt hittem, szerepet tanulnak. Később aztán rájöttem, hogy igazi.

ANNIE. Miből gondolta, hogy szerep?

TURAI. Olyan hamisan mondta. Meggyőződés nélkül. Különösen a szerelmi vallomást.

ANNIE. Mert nem szeretem.

Innen kezdve igen gyorsan.

ALMÁDY. Nem szeretsz?

ANNIE. Nem.

ALMÁDY. Tehát hazudtál az éjjel.

ANNIE. Hazudtam.

ALMÁDY. Csak hogy megszabadulj.

ANNIE. Igen. Gyűlöllek.

ALMÁDY. Kígyó!

ANNIE. Meg tudnálak ölni!

ALMÁDY *felzokog.*

Innen kezdve megint rendesen.

TURAI. Állj! Elég! Még csak ez hiányzik! *Almádyhoz.* Figyelmeztetem, nekem aztán sírhat, én ezt direkt szeretem nézni.

ALMÁDY. És miből jött rá, hogy mégse szerep volt, hanem igazi?

TURAI. Abból, hogy maga férfiatlanul viselkedett. Ilyen szerepet szerző nem ír egy hősszerelmesnek.

Innen kezdve igen gyorsan.

ALMÁDY. Én, férfiatlan?

TURAI. De még milyen!

ALMÁDY. Az én helyzetemben...

TURAI *harsányan.* Elég!

ALMÁDY *hirtelen meghúnyászkodik.* Kérem.

Innen kezdve megint rendesen.

TURAI. Minden percben jöhetnek a barátaim. Tessék távozni, tanulni, rövid az idő. *Anniehoz, aki a kéziratban lapoz.* És főleg ezt a részt tanulják meg pontosan.

ANNIE. Melyiket? *Almády is belenéz a kéziratba.*

TURAI *mutatja.* Ezt a retteneteket... amit már hallottunk az éjjel... itt van...

ANNIE *nézi.* Érdekes, én már alig emlékszem rá.

TURAI. De én igen. És a völegénye se fogja elfelejteni.

ANNIE *olvassa.* «Szeretlek... szeretlek, mint egy felhőkarcoló a felhőt, amely fellelte lebeg»... *Almády szégyenkezve fordul el.*... «Csaló vagy, ezek frázisok»...

ALMÁDY *olvas.* «De te kihasználtál és kifacsartál mint egy citromot.»

ANNIE. Igen, igen... már emlékszem. Szégyeld magad.

ALMÁDY. Érdekes. Szó szerint leírta az egészet.

TURAI. Ezt a részt aláhúztam piros ceruzával. Három egész oldal. Innen... a

tizenhatodik oldaltól... ez még mind...
 «Gyere ide, megcsókolom azt a szép klasszikus fejedet»... és itt tovább... és itt van a legrémesebb... ez a kéjes érzéki ordítás, mely úgylátszik merész kézmozdulatokkal párosult: *Hadarva olvassa*. «Ah ezek a formák, ez a finom rózsaszínű bőr, ezt simogatni...»

ANNIE. De hiszen én...

TURAI. Hogyne, hogyne! *Tovább olvas*. Azt mondta: «Nem méggy innen?» De ő úgy látszik nem ment el onnan, mert így kiáltott fel: «Ah mily gömbölyű, milyen síma, milyen bársonyos!» — Sőt úgylátszik, az orrát is odatolta, mert ezt mondta: «Milyen illatos!» Így volt?

ALMÁDY. Igen. És még milyen illatos volt!...

ANNIE. De kérem, én...

TURAI. Maga hallgatott Annie. Ne vitakozzunk. Hallgatott, aztán felkiáltott: «Nem, nem, ne harapj!» *Mindkettő szégyenkezve fordul el*. Igen, igen. Szégyeljék magukat. *A kéziratot visszaadja nekik*. És

most gyerünk. Leírni és megtanulni. Ez legyen az a két szerep, amit életükben a legpontosabban tanultak meg. Este nyolckor itt az én szobámban főpróba. Én majd kihallgatom magukat. És vacsora után tíz órakor van a nagy szalonban premiér. Most pedig...

ANNIE. Mars ki?

TURAI. Úgy van. És vigyázat: mi hárman már hónapok óta nem is láttuk egymást.

ALMÁDY *távozóban*. Micsoda imponáló agyvelő! *Annieval kimennek a szomszéd szobába.*

TURAI *kinyitja a bejáratajtót, kimegy, aztán visszajön Gállal. Leül a reggelihez és enni kezd. A következők alatt nyugodtan, lassan, jó étvággal eszik.*

GÁL. Már rég fenn vagy?

TURAI. Nem tudtam aludni. *Eszik.* Mi van a gyerekekkel?

GÁL. Most ébredt fel. Öltözik.

TURAI. Te már reggeliztél?

GÁL. Nem ment le egy falat se a torkomon. Irigyellek, hogy neked annyi megy

le és olyan könnyen. *Nézi.* Itt ülsz és eszel, mintha semmi sem történt volna. Hát nem tudod, hogy tönkre vagyunk téve? Én már betege vagyok ennek az esetnek.

TURAI. A fiú aludt valamit?

GÁL. Hajnalban aludt el a sok sírástól. *Tükörbe néz.* Sápadt vagyok.

TURAI. Nem beszélt?

GÁL. Nem. A plafont bámulta mereven. Ez nagyon rossz.

TURAI. Plafon? Nem is rossz. Fal: az rossz.

GÁL. Én nem is értem, hogy lehet így építkezni.

TURAI. Na, olyan messzire ne menjünk vissza.

GÁL. Kérlek, ne egyél folyton. *Tükörbe néz.* Borzasztó, milyen sápadt vagyok. Nos, mi van a megoldással?

TURAI. Hát kérlek itt többféle lehetőség is van. Mindeniket alaposan átgondoltam éjszaka. *Az asztalra mutat.* Sürgönyök, levelek vannak készenlétben. De végül a legegyszerűbb megoldást választottam.

GÁL. És pedig?

TURAI. Mindent el fogok követni, hogy szakítson ezzel a nővel.

GÁL. Miért?

TURAI. Mert ez a legbiztosabb módja annak, hogy megint összekerüljenek.

GÁL. Ezt találtad ki éjjel? Csak úgy a fejedből? Egészen egyedül? Nélkülem? Ezt?

TURAI. Igen, ezt.

GÁL. Gratulálok. Te, én már egy év óta veszem észre, hogy ijesztően csökkennek a szellemi képességeid. A legutóbbi operettünk is azon bukott meg, hogy lélektant írtál bele. Aztán megfigyeltem, hogy beszéd közben a mássalhangzókat folyton összecseréled. Veled baj van. Te költő kezdesz lenni. Te anyagilag tönkre fogod tenni magadat, sőt engem is. Hát nem érzed, hogy ennek a fiúnak az életében, ez, ami itt történt, olyan csapás, olyan katasztrófa, hogy . . .

TURAI. Pszt! *Figyel, aztán a bejárat-ajtóra mutat.* Vigyázz! Jön.

ÁDÁM *belép. Szünet. Némán megy el mellettük.*

TURAI. Na drága fiam, nem is köszönsz? Jóreggelt.

ÁDÁM *fáradtan.* Jóreggelt.

GÁL. Reggeliztél, fiam?

ÁDÁM. Nem.

TURAI. Aludtál?

ÁDÁM. Nem.

TURAI. Én se.

ÁDÁM *izgatottan lép hozzá.*

TURAI. Nem nem! Odaát csend volt. Egy szó se volt. A férfi eltávozott és a hölgy aludt. Én te miattad nem aludtam.

GÁL *enni kezd.*

TURAI. Mi az? Már lemegy a falat?

GÁL *abbahagyja.* Nem. Nem tudok nyelni. Rémesen ideges vagyok. Oda vagyok.

ÁDÁM. Én... édes Sándor... én nem akarok tovább terhetekre lenni ezzel az én összetört életemmel.

TURAI. Na, na, na.

ÁDÁM. Nem. Én ezt belátom. Ezzel a

vérző sebbel a szívemen, ezzel a kétségbe-
eséssel . . .

TURAI. Hát édes fiam, ebből a hangból
ez a kevés is elég volt. Férfi vagy. Mondd
meg, mit akarsz.

ÁDÁM. Mindenekelőtt elutazom innen.

TURAI. Azt jól teszed. Tovább.

ÁDÁM. Aztán a zenét, amit neki írtam,
összetépem és elégetem.

TURAI. Nohát aztán még mit csinálsz ?

ÁDÁM. Ne bánj velem ilyen lenézően.
Nézd, nekem nincs senkim, csak te. Csak
ti ketten. Ha most nem volnátok itt, már
rég végeztem volna magammal.

TURAI *Gálhoz, aki megint a reggelit pisz-
kálja.* Mit csinálsz ott folyton?

GÁL. Megint próbáltam, de nem megy.
Képtelen vagyok nyelni. Engem beteggé
tett ez a dolog.

ÁDÁM. Látod, ennek is én vagyok az oka.

TURAI. Hát édes fiam, beszéljünk komo-
lyan. Ami történt, megtörtént. De te fiatal
vagy. Tehetséges vagy. Tiéd a jövő. És
millió más nő van a világon.

ÁDÁM. De mikor ezt olyan rettenetesen szeretem!

TURAI. El fogunk utazni. Voltál már Párizsban?

ÁDÁM. Nem.

TURAI. Hát az lesz az első állomás. Párizs a boldogtalan szerelmesek örök vigasztalója. De itt most a legközelebbi jövőről van szó. A mai napról és a holnapról.

ÁDÁM. El innen, rögtön el innen! Nem akarom látni!

TURAI. De igenis fogod látni. Nem tűröm, hogy itt botrány és pletyka legyen. Éjjel jöttél meg, mindenki tudja, hogy a menyasszonyod és ma reggel megszököl. Még csak ez kéne! Ne félj, nem kívánom, sőt nem is engedem meg, hogy kibékülj vele. De össze kell szedned minden erődet. Délelőtt szépen üdvözölni fogjuk és egy-két napig még itt maradunk. Egy árva szót sem szólunk neki arról, ami itt történt. Te kedvesen és okosan viselkedel vele, akárhogy vérzel is belülről. Tudom, hogy ez fáj. *Gálra mutat.* Ő azt mondta az

éjjel, hogy meg kell ismerned az élet keserőségeit. Hát ez az. És . . . a legkeserűbb keserű. Ma lettél férfi, fiam.

ÁDÁM. Igazad van. *Letörli a könnyeit.*

TURAI. Amit most a kezeddél tettél, annak szimbólikus értelme legyen. És ez legyen a programmod a jövőre is. Semmi sírás. Erő és önuralom. Holnapután elutazunk. És akárhogya fáj is, fiam, evvel a nővel, erre az életre te végeztél.

ÁDÁM *erőt véve magán.* Úgy lesz, ahogy mondod. És ha majd . . . nem bírom a fájdalmat . . . ne félj, nem fogok visszakeredzkedni hozzá. Annyi erőm mindig lesz, hogy golyót röpítsek a szívembe.

GÁL. Tessék. Ezt már elérted a pszichológiáddal.

TURAI *Ádámhoz.* Szégyeld magad.

ÁDÁM *keserűen.* Ne haragudjál . . . hiszen látod, hogy uralkodom magamon . . . Bocssáss meg ezért a buta szóért. Meg leszel velem elégedve.

GÁL. Brávó. Szóval nem tépsz össze semmit.

ÁDÁM. Nem.

TURAI. Annieval szemben úgy viselkedel, mintha nem történt volna semmi.

ÁDÁM. Úgy. Itt a szavam. *Kezét nyújtja.*

TURAI. Meg vagyok veled elégedve.

GÁL *a reggelinél ülve.* Nagyon megnyugtató, hogy ilyen remekül viselkedel fiam. *Eszik.* Nagyon megnyugtató.

TURAI. El vagyok tőled ragadtatva. Büszke vagyok rád. Még, látom, van egy könny a szemedben fiam. Töröld le és ez volt az utolsó. Igen?

ÁDÁM. Igen. *Elfordul, letörli a könnyét.*

GÁL *evés közben.* Gyere ide fiam. Én már tudok nyelni. Gyere ide szépen. Most majd neked is megjön az étvágyad. Meglátod. *Eszik.* Turaihoz, aki mellette áll, *hallkan.* Borzasztóan szenved. Ez így nem fog menni.

TURAI. Meg kell próbálni.

GÁL. Gyere fiam . . . egyél valami könnyűt . . . ilyen esetekben hideg csirke nagyon ajánlatos. Nézd ezt a szép fehér mellet.

ÁDÁM *mosolyogva ül le.* Ne beszélj szép fehér mellről... így nagyon nehéz lesz a felejtés.

GÁL. Jó. Hát nézd ezt a szép, nagy vastag lábát. Egy kis forró tea... cognackal?

ÁDÁM. Köszönöm.

GÁL *Turaihoz, aki tőle távol gondolatokba merülve áll.* Na és te?

ÁDÁM. Mi az? Most te lettél szomorú, mikor én végre vidám vagyok?

GÁL. Dehogy. Fogadni mernék, hogy ő megint...

TURAI. Megnyerted a fogadást. Megint más probléma érdekel...

GÁL. Színház!

TURAI. Úgy van. Mint mindig.

GÁL. De hát ez már aztán...

TURAI. Hát kérem. Tegnap, mikor megjöttünk, azt mondtam: milyen nehéz egy darabot elkezdeni. Most azon tűnődöm, milyen nehéz egy felvonást befejezni.

GÁL. Gyere inkább enni.

TURAI. Ne viccelj. Ez most nagyon izgat engem. Vegyük például megint a mi ese-

tünket. Mi most egy katasztrófa után vagyunk. De hála Istennek kiálltuk, összeszedtük magunkat. Elhatároztuk, hogyan fogunk viselkedni, most egy kicsit fellélegzettünk. A felvonásnak tulajdonképpen vége. Hát ha ez itt most megint színpad volna és ez a három figura valami darabban állna itt ezekután az események után — hogy végeznéd be ezt a felvonást?

GÁL. Hát be van végezve!

TURAI. Igen. De mielőtt a függöny lemegy, a legvégére még kell valami. Úgynevezett felvonásvég. Egy érdekes, izgató perc. Egy csattanó! Egy felvonásvég! Felvonásvég! Legyen befejezve és mégse legyen vége. A publikum érdeklődése meglepő módon legyen felfüggesztve. Na kedves pajtás, annyi sok darab híres társ-szerzője! Hogy fejeznéd te be ennek a mi szomorú esetünknek ezt a ... hogy úgy mondjam, második felvonását?

GÁL. Megmondom. Nagyon könnyű. Gyere ide. Ül le ide harmadiknak. *Turai* leül az asztalhoz. Hát kérem. Én szeretem

a hangulatos, kellemes, könnyedén franciás felvonásvéget, aminek egy kicsit mondain színezete van. Tehát a három jó barát reggelihez ül. Étkezés a színpadon mindig kedves dolog. A vihar elmúlt, az ég ugyan még felhős, de már a nap sugarai csillogni kezdenek a szíveken. Most ezt a hangulatot, mint mondani szokták, «kicsengeni hagyni». Kis szünet. *Nagyon elegánsan.* Kérlek, parancsoljatok, itt a reggeli! *Mindegyik evőeszközhöz nyúl. Ő hal- kan, szinte súgva folytatja.* Még egy kicsit mindenki a kiállott fájdalomra gondol. Így. És most nagyon elegánsan... *poharával kezében...* egy szellemes aforizma... *Ádámhoz.* Fiatal barátom! Te ma lettél férfivé, mert férfivé bennünket az asszonyoknál nem az első győzelem avat, hanem az első vereség! *Felemeli poharát.* Éljen a hűtlen menyasszony, aki egy gyermekből férfit csinált! *Koccintanak.* Úgy. És most... *Mosolyogva, édeskésen...* Függöny!

Egyszerre teszik le a három poharat az asz-

talra, a nélkül, hogy ittak volna. Gál diadalmasan mosolyog.

TURAI szárazon. Nagyon rossz. Igazán nagyon rossz. A pillanat nem elég érdekes. Úgy külső formában elég csinos, kellemes, sőt elegáns is, de nem elég érdekes. Ádámhoz. Hogy csinálnád te?

ÁDÁM keserűen mosolyogva. Én? A mostani helyzetemben?

TURAI. Igen. Mondd meg. Mutasd meg.

ÁDÁM idegesen, komolyan, majdnem fenyegetőleg. Jó, én megmutatom nektek. *Felkel.* Nem, én nem koccintok veletek! *Eldobja a poharát.* Énnekem ez a nő nem futó pillanat volt az életemben. Nekem ez a nő az első nagy szenvedélyem. Én megteszem nektek azt a szívességet, hogy uralkodom magamon, amíg birok. De a gondolat, hogy én az életemet adtam neki és ő egy más emberrel szerelmes szavakat beszél, hogy egy más ember érintheti a testét... hogy egy más emberrel éjszaka szerelmeskedik és csókolózik, ez mind olyan rettenetesen fájdalmas és elviselhetetlen számomra,

hogy ennek csak egyetlen megoldása van...
zsebébe nyúl, kihúzza revolverét.

TURAI *hirtelen odaugrik hozzá.* Ohó!
Ohó! Halt!

ÁDÁM *dulakodva vele.* Nem! Nem! Hagyj!

GÁL *szintén odarohan izgatottan.* Na!
Csak nem komolyan...

ÁDÁM *mindkettővel dulakodva fájdalom-
san kiált.* Hagyjatok! Hagyjatok meghalni!
*Turai elvette tőle a revolvert. Most nézegeti
a jegyvert. Ádám némán, sápadtan, dacosan
áll. Gál Ádám haját simogatja.*

TURAI *a revolverrel a kezében.* Mi volt
ez? Mit akartál?

ÁDÁM *fájdalmasan mosolyogva.* Hát...
felvonásvéget... akartam csinálni. *Leül.*
És most... azt hiszem elég érdekes a pil-
lanat... Tehát... *halkan, mosolyogva.*
Függöny!

TURAI. Rossz. Nagyon rossz. *Zsebredugja
a revolvert.* Nagyon, nagyon rossz. Először
is halál nem passzol egy második felvonás
végére. Halálnak csak a legvégén van ha-
tása. És a jelenet nem érdekes, hanem

brutális. A pillanat ijesztő és mégis érdektelen. Feszültség kell! Érdekesség kell, mielőtt a függöny lemegy.

GÁL. Hát mondd már meg, hogy hogyan csinálnád te.

TURAI. Azt hiszem, sokkal jobban.

ÁDÁM. Na erre igazán kíváncsi vagyok.

TURAI. Kérem. *A telefonhoz megy.* Halló! Kérem Balogh Annie önnagysága szobáját.

Odaát telefoncsengés.

ANNIE *odaát.* Halló!

TURAI. Halló, Annie?

ANNIE. Igen. Ki beszél?

TURAI. Nem ismeri meg a hangomat? Turai beszél.

ANNIE. Turai? Turai Sándor?

TURAI. Igen. Kezét csókolom.

ANNIE. Nahát ez . . . Hát maga itt van? Honnan beszél?

TURAI. Itt vagyok a kastélyban. A szomszéd szobában. Maga mellett. Négyes szám. Ma éjjel jöttünk meg autón. Itt vagyunk mind a hárman. Elhoztuk a kész operettet!

ANNIE. Szenzációs! Ez aztán a meglepetés!

TURAI. Nem akartuk korán reggel zavarni. De most mégis arra kell kérnem, hogy jöjjön át egy pillanatra ide. *Vissza-teszi a kagylót, az ajtóhoz megy. Ádám és Gál feláll, meglepetten.*

ANNIE az átjáróajtón boldogan rohan be. Hát ez szenzációs meglepetés! Milyen kedves töletek! Albert! Berti! *Üdvözlés Ádám-mal.* Szívem! Egyetlen drágám! Nahát ez igazán meglepetés volt! *Kezét csókra nyújtja Gálnak és Turainak.* Turai! Sándor! Három hónapja nem láttam! Le van sülve! Megfiatalodott! Mutassa magát! Nahát... pompás színben van! És Gál! Hozta Isten! Hát ez igazán aranyos maguktól! Itt már olyan türelmetlenül várják magukat! Mikor érkeztek?

TURAI *nagyon komolyan.* Pardon. Ül-jön le Annie. *Benéz Annie szobájába.* Ah! Kedves mester! Almády úr! Tessék, tessék, tessék csak bejönni. Legyen szerencsénk.

ALMÁDY *belép, idegesen, rosszat sejtve.* Jóreggelt.

TURAI. Maga is itt van, annyi sok év után újra?

ALMÁDY. Itt utazgattam... autózgattam, éppen csak köszönteni akartam a házigazdát, de erőszakkal lefoglaltak és itt tartottak. Tudniillik ma van a nagy hangverseny. Hát... hogy lépjek fel...

ANNIE *erőltetett jókedvvel, de ijedten.* Nahát ilyen meglepetés!

TURAI. Bocsánat, hogy zavartam önöket és most talán elrontom a viszontlátásnak ezt a napsugaras hangulatát, de nekem nagyon fontos mondanivalóm volna.

ANNIE. Na! Csak nem komoly?

TURAI. De igen. Sőt talán több is mint komoly.

ANNIE *ijedten ül le.*

TURAI *Almádyhoz.* Tessék leülni.

ALMÁDY *ijedten.* Nem! Köszönöm nem.

TURAI. Hát kérem. Mi megérkeztünk ide ma éjszaka. *Nagy szünetekkel beszél...* És most... hárman... együtt ültünk itt a reggelinél. *Gálhoz.* Ugyebár?

GÁL *kíváncsian.* Igen...

ÁDÁM. Na és?

TURAI. Csak nyugodtan kérem. Itt ülünk, ugyebár, kedélyesen... *hangot változtatva, nagyon komolyan.* Bocsássanak meg, de mindnyájukat határozottan arra kérem, hogy amit most mondani fogok, azt fogadják nyugodtan és ne veszítsék el a hidegvérüket.

ANNIE *ijedten.* De hát az Istenért...

ÁDÁM *nyugtalanul.* De hát mi az?...

TURAI. Kérem! *Hallgatást parancsoló mozdulatot tesz.* Halotti csend. Amit én most itt végre ki fogok mondani, az valószínűleg mindnyájunk, mind az ötünk élete további folyására döntő jelentőségű lesz. De hát most már el vagyok szánva! *Ünnepélyesen.* Kedves Annie! Én önt ezennel... *Abbahagyja.* Halotti csend. Aztán *nagyon egyszerűen, Gálhoz.* Ez csak érdekes pillanat?

GÁL *nagyon izgatottan.* Igen. Nos?

TURAI *nagyon egyszerűen.* Hát... most menjen le a függöny! *mosolyogva nyújtja karját Annienak...* tudniillik felvonás-

végekről vitatkoztunk... *lassan a bejárat-
ajtó felé vezeti Anniet, mialatt a megrémült
társaság fellelegzik...* hogy hogyan kell a
legegyszerűbb eszközökkel érdekes fel-
vonásvéget csinálni... ez tudniillik ké-
rem... *a függöny legördül, miközben tovább
beszélve kivonulnak.*

GÁL *égnék emelt kezekkel.* Ez már mánia
nála... Színház!

ALMÁDY. Micsoda agyvelő!

FÜGGÖNY.

HARMADIK FELVONÁS.

Ugyanez a szoba, ugyanaznap este nyolc óra-kor. A titkár, csinos, élénk fiatalember, épp egy széket tol a helyére. A bútorok most a következőképpen állanak : balról elől, a közönséggel szemben a két fotel, köztük kicsiny asztalka. Jobbról elől a nagy kanapé, mellette székek. Az asztal nincs a színpadon. A titkár még egy utolsó pillantást vet erre a bútor-rendre, mikor belép a lakáj, aki ezüst tálcán egy könyvet, egy őszibarackot és két levelet hoz. A lakáj nagy díszben van, csillog az aranytól.

TITKÁR. Tegye le azt oda valahová.

LAKÁJ. Igenis titkár úr. *Leteszi a tálcát.*

TITKÁR. Nyolc órára mondták a próbát és még senki sincs itt. Hány óra magánál kedves Devornié?

LAKÁJ. Pont nyolc.

TITKÁR. A vacsorát pontosan kezdik?

LAKÁJ. Pont kilenckor. A neuf heures, précises.

TITKÁR. Merci.

LAKÁJ. Pas de quoi, Monsieur le Secrétaire.

ALMÁDY *belép frakkban.*

TITKÁR. Ah, van szerencsém. Ez aztán a pontosság, művész úr. Pont nyolc.

ALMÁDY *rosszkedvűen.* Jóestét.

TITKÁR. Művész úr az első a porondon.

ALMÁDY. Mindjárt jönnek a többiek is. Most lettek készen az átöltözéssel.

TITKÁR. Csodás volt ma a vadászat. Remekül sikerült! Művész úr bizonyára szintén nagyon élvezte.

ALMÁDY *gőgösen.* Én nem vadásztam.

TITKÁR. Ah! Hát hol volt?

ALMÁDY. A szobámban. Írtam.

TITKÁR. Szabadna kérdezni, mit méltóztatott írni?

ALMÁDY. Nem szabadna kérdeznie. *Hogy másról beszéljen.* Összesen egy óra időnk van a próbára. A hangverseny rögtön vacsora után kezdődik?

TITKÁR. Feketekávé után.

ALMÁDY. És a mi számunk?

TITKÁR. Az utolsó. Pièce de résistance. *A fotelekre mutat.* És ez itt a próbaszínpad. A művésznő azt mondta, hogy ehhez a darabhoz nem kell más, mint két díszes fotel és egy díszes asztalka. *Állítgatja a bútorokat.* A stílus: tizenötödik Lajos. Ez megfelel?

ALMÁDY. Nekem bármelyik Lajos megfelel.

TITKÁR. Engedjen meg egy kérdést, művész uram. Mondja: miért nincs tizenhetedik Lajos? Van egy tizenhatodik Lajos és egy tizennyolcadik Lajos. Miért nincs tizenhetedik?

ALMÁDY. Kérdezze meg egy bútorkereskedőtől.

TITKÁR. Már megkérdeztem. De azok csak a tizenhatodikig tudják. Onnan kezdve sejtelmük sincs a többiről. *Homlokát törölgetve.* Nagyon izgatott vagyok, művész úr.

ALMÁDY. Miért?

TITKÁR. Hát ez az ünnepség ma, hang-

verseny, tánc! Az egész felelősség az enyém. Mindig én rendezem a gróf úrnak ezeket az estélyeit! Titkárnak már ez a sorsa. Én itt rendező vagyok, díszletmester, sűgő, kottalapozó, hölgykísérő, virágátnyújtó... sőt én vagyok a klakkvezér is, minden én vagyok. Rajongok a művészetért, művész uram! *A lakájhoz, akit rajtakap a vigyorgáson.* Ön eltávozhatik, Devornié.

LAKÁJ: Oui, Monsieur le Secrétaire. *Kimegy.*

TITKÁR. Művész úrnak nincs jó kedve.

ALMÁDY. Eltalálta. Zúg a fejem a sok tanulástól.

TITKÁR. Jó a szerepe?

ALMÁDY. A szerepem? Undorító.

TITKÁR. Ne mondja. Miért játssza akkor?

ALMÁDY. Kényszer.

TITKÁR. Kényszer?

ALMÁDY. Kollégialitás.

TITKÁR. Na majd a mi vadásztársaságunk kárpótolni fogja művész urat tapssal. Meglátja, milyen lelkes közönségünk van.

Itt a legtehetségtelenebb művészeknek is sikerük van.

ALMÁDY. Köszönöm.

TITKÁR. Pardon. Nem úgy értettem.

Belép Annie nagy estélyi ruhában és Ádám frakkban.

ANNIE. Úgy látom, már együtt vagyunk.

ALMÁDY *némán meghajol.*

TITKÁR *Anniehoz rohan.* Kezét csókolom! Ádámhoz Lehóczki, titkár.

ÁDÁM. Ádám.

ANNIE *a titkárhoz.* Jegyezze meg ezt a nevet. Ő írja a zenét a mi új operettünkhöz.

TITKÁR. Ah, mester!

ÁDÁM. Na, az még nem vagyok!

ANNIE. Hát kezdjük a próbát?

ALMÁDY. Tulajdonképpen meg kellene várnunk Turai urat. Hisz oly szíves volt és megígérte, hogy segít nekünk.

ANNIE. Mindjárt itt lesz. Hol a sűgő?

TITKÁR. Itt vagyok.

ANNIE. Itt a darab. *Átadja a kéziratot.*

TITKÁR *büszkén.* Jól rendeztem el a próbaszínpadot?

ANNIE. Elragadóan. *Ádámhoz.* Most megint rosszkedvű.

ÁDÁM. Szó sincs róla. Bocsásson meg, de mint már mondtam, rettenetesen kifárasztott ez az autóutazás. Nem gyerek-játék: Bécsből egy túrában ide le a Földközi-tengerhez. Az éjjel nem tudtam aludni... a kimerültségtől. Fáradt vagyok, ez az egész. Higyje el. *A titkár idegeskedik.* Na kezdjük, nézze, a titkár úr már türelmetlen.

ANNIE *a titkárhoz.* Na mi az?

TITKÁR. Nagyon izgatott vagyok, művésznő.

ANNIE. Maga? Miért?

TITKÁR. Mert titkár vagyok.

ANNIE. Hát csak nyugalom, kérem. Úgyis olyan nehéz a dolgunk. És én nagyon ideges vagyok. *Ádámhoz, aki leült.* Mi az? Maga jelen akar lenni a próbán?

ÁDÁM. Igen.

ANNIE *nagy zavarban.* Ugyan kérem... ez untatni fogja. Egy ostoba kis francia darab. Elég, ha majd vacsora után hallja.

ÁDÁM. Meg kellett ígérnem Turainak, hogy itt maradok és segítek maguknak, amíg ő jön. És én mindig szentül megtartom, amit nekik ígérek.

ANNIE. Jó. Ahogy akarja. *Nagyon idegesen.* Hát kezdjük, kérem. Hol vannak a kellékek?

TITKÁR. Minden megvan. *A tálcára mutat.* Ahol én vagyok a kellékes! Egy könyv, két levél és egy őszibarack.

ANNIE *elveszi a könyvet és a levelet.* A többi a magáé, Almády.

ALMÁDY *zsebredugja a barackot és a másikat levelet.*

ANNIE. És most gyérünk, kezdjük el a főpróbát. A grófné, az én vagyok... Egyedül van a színpadon. Fotelben ülök és regényt olvasok. *Leül.* Maga nincs bent, Almády, csak később jön.

ALMÁDY *hátramegy, elbújik valahol.*

TITKÁR. Mehet?

ANNIE. Ne kérdezzen annyit! Mehet!

TITKÁR *súg neki.* «Csinosan bútorozott szalon.»

ANNIE. Micsoda?

TITKÁR *súgva*. «Csinosan bútorozott szalon tizenötödik Lajos stílusában.»

ANNIE. Szerencsétlen! Hiszen ezt nem kell sugni!

TITKÁR. Nem? Én eddig mindig az ilyet is sugtam.

ANNIE. Ezt a kárpitosnak kell sugni, az előadás előtt. A színésznek csak azt, amit beszél.

TITKÁR. Nahát ez érdekes. *Bután bámul a füzetbe.*

ALMÁDY *előrejön*. Mi az?

ANNIE. A titkár úr nem tud sugni.

ÁDÁM *elveszi tőle a füzetet*. Adja ide. Majd én sugok. Tessék kezdeni.

ANNIE ÉS ALMÁDY *egyszerre*. Nem! Nem!

ANNIE. Maga ne sugjon.

ÁDÁM. Miért?

ANNIE. Mert nem akarom.

ÁDÁM. Miért nem akarja?

TITKÁR *sértődötten, gúnyosan*. Úgy látszik, ez megalázó foglalkozás. Tessék csak visszaadni nekem.

ÁDÁM. Nem, kérem, maga idegessé teszi őket.

TITKÁR. Én teszem idegessé őket? Ők tesznek idegessé engem.

ÁDÁM. Na nyugodjék meg kérem. Majd én súgok most itt a próbán, maga figyelje meg, hogy hogy kell csinálni, aztán este az előadáson majd maga súg. Jó?

TITKÁR *mélyen megsértve*. Kérem.

ANNIE *a titkárhoz*. Most megsértődik?

TITKÁR. Én mindig, kérem. De utána rögtön kibékülök. Titkár vagyok.

ANNIE. Akkor kezdjük. *Almádyhoz*. Menjen ki, kérem. A grófné a fotelben ül és olvas. *Veszi a könyvet*.

Üsend. Almády elbújik.

ÁDÁM *súgva*. «Ah milyen édeskés...»

ANNIE *szerepét mondva*. Ah milyen édeskés ez a regény. *Becsukja a könyvet*. Minden regény egyforma. A férj szereti a feleségét. A feleség mást szeret. A férj rájön és botrányt csinál. Vagy elkergeti a feleségét vagy megbocsát neki.

ÁDÁM *súg*. «Ah de mit csináljak...»

ANNIE. Ah de mit csináljak? Férjem, a gróf, kilovagolt és így egyedül oly hosszúak ezek a délutánok. Ha ezek nem volnának, tűrhető volna az élet ebben az ősrégi kastélyban. Itt, oly messze Párizstól, a normandiai erdők és mezők közepette.

ÁDÁM *súg*. Lépések...

Almády dobog a lábával.

ANNIE. Ah, lépéseket hallok! Csak nem az uram? Hiszen ő nyergeltetett és azt mondta, hogy ellátogat Benoithoz, hűséges öreg bérlőnkhöz.

ALMÁDY *előrejön, vészjóslóan*. Asszonyom!

ÁDÁM *súgva*. «Na mi az, miért oly feldúlt...»

ANNIE. Na mi az? Miért oly feldúlt, gróf?

ALMÁDY. Hogy miért vagyok olyan feldúlt? Mindjárt meg fogja tudni grófné, oly igaz, mint hogy a nevem...

ÁDÁM *súg*. «Maurice du Veyrier...»

ALMÁDY.... mint hogy a nevem gróf Maurice du Veyrier de la Grande Contu-

mace Saint Emilion, hogy ön azonnal meg fogja tudni feldúltságom okát.

ANNIE. Ön rámijeszt, Maurice!

ALMÁDY. Önre saját büntudata ijeszt rá, asszonyom!

ÁDÁM *súgva*. «Ön engem megcsal asszonyom!»

ANNIE *nagyon idegesen néz Ádámra*.

ALMÁDY *nagyon idegesen*. Ön engem megcsal, asszonyom! *Az idegeskedő Annie-hoz*. Mi az? Mi baja?

ANNIE. Semmi. Kicsit ideges vagyok. Folytassuk.

ALMÁDY. Ön engem megcsal asszonyom! Már régóta élek a gyanúperrel. De most végre a kezem között van a bizonyíték. Igen igen! Persze ön azt hiszi rólam, hogy én... én...

ÁDÁM *súg*. «... én hiszékeny vagyok, engem könnyű becsapni...»

Turai és Gál frakkban belép.

ÁDÁM *Almádyhoz*. Na, miért nem mondja? *Hangosabban súg, ezáltal azt a benyomást keltve, mintha valóságban beszélne*

Almádyhoz. «... én hiszékeny vagyok, engem könnyű becsapni, nekem bármit be lehet adni!»

TURAI *rémülten közeledik hozzá.* Mi az?

ÁDÁM. Csend! *Ismét súgva.* «Én hiszékeny vagyok, engem könnyű becsapni...»

TURAI *fellelegzik.* Ja úgy! *Elveszi tőle a füzetet.* Add ide.

ÁDÁM. Miért? *Anniehoz.* Nem jól súgok?

ANNIE és ALMÁDY *egyszerre.* Nem!

ÁDÁM. Nahát, ez hallatlan!

TITKÁR. Velem se voltak megelégedve.

ÁDÁM. De hát mi volt a hiba?

TURAI. Ne kérdezz annyit. *Leül Ádám helyére.* Átveszem a munkát.

ANNIE *nagyon idegesen.* Ez mind azért van, mert maga nem pontos. Azért van az egész.

ÁDÁM. De hát mi van? Miért ez a nagy izgalom? Nem történt semmi!

TURAI. Hadd fiam, ahhoz te nem értesz. A színész ideges, mikor próbál. Neked ez a szöveg új, de ők már tudja Isten hányadszor mondják.

ÁDÁM *oldalt leül.*

TITKÁR *Ádámhoz.* Mindenkit megsértenek.

TURAI *a füzetbe néz.* Hát . . . gyerünk, mondják még egyszer az utolsó mondatot.

ALMÁDY *nagyon folyékonyan.* Ön engem megcsal, asszonyom! Már régóta élek a gyanúperrel. De most végre a kezem között van a bizonyíték. Igen, igen! Persze ön azt hiszi rólam, hogy én hiszékeny vagyok, engem könnyű becsapni, nekem bármit be lehet adni! Nem asszonyom. Most az egyszer elszámította magát.

TURAI. De hisz ez remekül megy.

ANNIE. Mert nagyszerű ságónk van.

ÁDÁM. De hiszen egy szót se ság!

ANNIE. Az épp a nagyszerű benne.

TITKÁR. Hagyja mester, mi ezt sohse fogjuk megtanulni.

ÁDÁM. Úgylátszik, nem.

TURAI. Tovább.

ALMÁDY. Eddig is gyanakodással néztem ismételt sétalovaglásait a szomszéd birtokossal, François Gilette de la Tour d'Au-

vergne márkival, akivel naponta órákig üget a Duvernois Sur Saône-tól Saint Sulpice de la Grande Parmentière felé vezető úton.

ANNIE. Oh ez az aljas gyanúsítás!

ALMÁDY. Egy szót se, asszonyom! Zsebemben a bizonyíték! Hálátlan gyermek! Ki volt ön, mikor nőül vettem? Atyja, Pierre-Jean Bourmond de la Seconde-Chaumière-Rambouillet dandártábornok, elesett Grande Lagruyère Sur Marne mellett, és ön mint kis varrónő nyomorban élt anyjával Sainte Geneviève falucskában, a Seine et Oise départementban. Én önnek, asszonyom, nevet, rangot és vagyont adtam, én önt du Veyrier de la Grande Contumace Saint Emilion grófnévá tettem, ráíratтам nemcsak Pardubien Grand-Amanoir-i birtokomat, hanem még két kastélyomat is Challanges-Débicourt de la Romanéeban és Rivalieux-Quandamouzières Sur Ventera aux Alpes Maritimesban. *Abbahagyja, idegesen.*

TURAI. Na, mi az?

ALMÁDY. Rettenetes ez a sok francia név.

TURAI *vállat von.* Mit csináljak?

ALMÁDY. Szükség van erre?

TURAI *a füzetre mutat.* Benne van.

ALMÁDY. De megőrülök, amíg bebiflá-
zom ezt a sok kilométeres nemesi és helység-
nevet. És mind az én szerepemben vannak!

TURAI *nyugodtan.* Épp azért tessék ön-
nek őket megtanulni.

ALMÁDY *fuldokolva a dühtől.* Rémes!
Legalább ezt a második kastélyt hagyjuk ki.

TURAI *hidegen, mint egy hóhér.* Nem le-
het. Ha ez a gróf csak egy kastélyt aján-
dékoz a feleségének, akkor nem olyan fel-
háborító az, hogy a nő megcsalja. Egy
kastélynál még elcsúszik az ilyen. Három
kastélynál is megcsalhatja, mert annyit
már csak egy balek ad egy nőnek. Épp
pont kettő kell. Ez a középút. Ezt nevez-
zük éppen okos francia színdarabírásnak.
Gyerünk tovább.

ALMÁDY *sóhajtvá.* Grófnévá és gazdaggá
tettem önt. És a hála? Ön megcsal, igenis
megcsal a szomszédommal, Jean François

Gilette de la Tour d'Auvergne márkival, Périgord des Champignons és Saint Sulpice de la Grande Parmentière urával. A fene egye meg. *A bámuló Turaihoz.* Ezeket a hosszú neveket. Bocsánat.

TURAI. De hát kérem, ezek francia emberek, mit kíván, hogy hogy' hívják őket?

ALMÁDY. Hogy? Például: Briand. Briand! Az is francia.

ANNIE *idegesen.* Gyerünk tovább. — Elég volt, gróf! Nem tűröm tovább ezt a megalázó vádbeszédet! Ön rágalmazza azt a nőt, aki az ön nevét viseli.

ALMÁDY *Turaihoz.* Ez nem igazság, kérem.

TURAI. Micsoda?

ALMÁDY. Énnekem mindig ki kell mondanom azt az egész nevet és ő csak azt mondja: «Az ön nevét».

TURAI *fagyosan.* Tovább.

ALMÁDY. Még egy szó asszonyom és előkerül a bizonyíték!

ANNIE *teatrálisan nevetve.* Hahaha! Bizonyíték? Kacagnom kell!

ALMÁDY. Ajkára fogom fagyasztani ezt a kacagást! *Előhúzza zsebéből az őszibarackot.* Itt a bizonyíték!

ANNIE *tragikus sikoltással.* Ah! A barack!

ALMÁDY *az asztalra teszi a barackot.* Igenis a barack, asszonyom! Az első őszi-barack, amely simarineux-i gyümölcsös kertem féltveörzött, koránérő, törpe keletindiai barackfáján elsőnek termett s ezzel egész Franciaország minden őszi-barackját megelőzte! Ön tudja, hogy szenvedélyes gyümölcskertész vagyok, ön tudja, hogy ezt a barackot már virágkora óta ápolom, gondozom, naplót vezetek róla, úgy várom, mint a messiást! És mi történik? Ma délután kilovagolok s midőn nyugodtan poroszkálok ugyancsak a Duvernois Sur Saône-tól a Saint Sulpice de la Grande Parmentière felé... *Turaira néz.*

TURAI *fagyosan*... vezető úton...

ALMÁDY *mérgesen*... vezető úton, kit látok ott gyalogszerrel baktatni? Juliettet, az ön komornáját. Megszólítom, zavartan dadog. Megkérdezem tőle, hová megy.

Megijed, sírva fakad és válaszol: «Úrnőm küldött François Gilette de la Tour d'Auvergne márkihoz.» Az ördög vigye el! *Turaira néz.*

TURAI. Jó jó. Ez most benne van.

ALMÁDY. Az ördög vigye el, mondom, miért küldte magát úrnője a márkihoz? Jobban megnézem, látom, hogy kis csomagot szorongat kezében. Elveszem tőle, kibontom, hát... *a barackra mutat...* ez volt benne! A barackok királya, a primeurök primeurje, az én büszkeségem, az első simarineux-i fajbarack, amelyet úgy ápoltam, mintha gyermekem lett volna. És ez még nem minden, asszonyom! Íme, a gyümölcs mellett volt ez a levél! *Kiveszi zsebéből a levelet és felolvassa.* «Édesem! Ez az első barack, amely az idén Franciaországban megérett. Neked küldöm, add meg áhitattal». *Az orra alá tartja a levelet.* Íme!

ANNIE. Mit csináljak vele? Szagoljam meg?

ALMÁDY. Igen. Mert ha az írását le-

tagadná, a parfümjét, asszonyom, azt nem tagadhatja le. Vagy letagadja?

ANNIE. Nem.

ALMÁDY. Ah! Tehát bevallja!

ANNIE. Be.

ALMÁDY. Ön küldte neki ezt a barackot?

ANNIE. Én.

ALMÁDY *Turaihoz.* Ez igazságtalanság, kérem. Nekem méteres mondataim vannak és az ő szerepe csupa rövid szó: «Nem! Be! Én!»

TURAI. Úgy van. Sardou ezzel a rövid beszédmodorral szokta jellemezni daraktáiban az ő híres asszonyi alakjait. Gyérünk tovább.

ALMÁDY *folytatja szerepét.* Tehát tőlem elfogadni szerelmemet, nevemet, rangomat, birtokomat, két kastélyomat — és ezzel szemben a legkedvesebb gyümölcsömet elküldeni a szeretőjének!

ANNIE *színpadias sikoltással.* Ah! Ezt nem tűröm! Vonja vissza ezt a szót!

ALMÁDY. Talán nem szeretője a márkí?

ANNIE. Nem!

ALMÁDY *színpadiasan, keserűen felkacag.* Hahaha ! Asszonyom, én kertész vagyok, Franciaország első amateurkertésze, a párizsi gyümölcsklub elnöke. Én tudom, hogy ilyen becses ritkaságot csak annak küld az ember, akit szeret. Én önt megvetem, asszonyom.

ANNIE. Ön tehát megvetendőnek tartja, amit tettem?

ALMÁDY. Úgy van.

ANNIE. Köszönöm. Akkor most még csak egyetlen kérdésemre feleljen. Az idén, kora tavasszal, kinek küldte el simari-neux-i kertészete másik büszkeségét, az első kosár koránérő cseresznyét?

ALMÁDY *zavartan.* Anyámnak. Az anyagrófnénak.

ANNIE. Az anyagrófnénak? Hát majd én is mutatok magának valamit. Ha ön-nél van egy érdekes levél, nálam is van egy. *Kebléből levelet vesz elő, orra alá tartja.* Szagolja meg! Ezt a parfümöt is ismeri?

TITKÁR. Örült érdekes kezd lenni! Igazi Sardou!

ANNIE. Csak olvassa el! Remélem, az írást ismeri.

ALMÁDY *kezében a levél.* Ismerem.

ANNIE. Ez a parfüm és ez az írás Emienne kisasszonyé, a Folies Bergères primaballerinájáé, akit ön barátságával és protekciójával tüntet ki.

ALMÁDY. Hogy kerül önhöz ez a levél?

ANNIE. Ahhoz semmi köze. A levél olyan, mint a kilőtt nyílvevő: nem lehet tudni, hol áll meg.

TITKÁR *Ádámhoz, tapsolva.* Aforizma! Szellemesség!

ANNIE. Csak olvassa.

ALMÁDY *olvas.* «Édes kutyukám! Ma reggel az én rozoga öreg grófom...»

ANNIE. Csak olvassa. Így ír önről az imádottja! Olvassa!

ALMÁDY. «...öreg grófom egy kosár cseresznyét küldött nekem. Azt mondja, ezek Franciaország első cseresznyéi, melyeket szerelme jeléül küld nekem. Kutyuskám-putyuskám, gyere fel hozzám ma este, együk meg együtt az öreg hülye cse-

resznyéjét. Izgatottan vár türelmetlen Emilienned.»

ANNIE. Na látja. Ha te úgy, én is úgy. Szemet szemért. Fogat fogért. Primeurt primeurért. Barackot cseresznyéért. Látom, nem tagadja. A cseresznyét nem az anyagrófnénak, hanem Emilienne kisasszonynak küldte. Úgy van?

ALMÁDY *meztörtén.* Úgy van.

ANNIE. Most távozzék lakosztályomból. Ah gyalázat! Ön engem többé nem lát. Még ma este csomagolok és elutazom anyámhoz. Az anyavarrónőhöz. És ha épp tudni akarja, a márki, akivel gyanúsít, már rég nem is lakik itt. Párizsban van. És ha fáradságot vesz magának a komornámat tovább vallasni, azt is megtudhatja, hogy tőlem volt megbízása addig kóborolni az országúton, amíg ön arra lovagol és ha ön megszólítja, dadogást színlelve átadni a barackot és a levelet. *Színpadiasan kacag.* Hahaha!

ALMÁDY. Tehát csak lecke volt?

ANNIE. Erre már akkor rá kellett volna

jönnie, mikor a komornám engem elárult. Ha igazán megcsalnám önt, a komornám inkább négyfelé vágatná magát, de hallgatna. Jó komornák olyanok, mint a halak: minél több részre vágják őket, annál mélyebben hallgatnak.

TITKÁR *elragadtatva, súgva, Gálhoz.* Aforizma!

GÁL. És még milyen!

ALMÁDY. Bevallom, elvesztettem a játszmát.

ANNIE. Köztünk mindennek vége!

ALMÁDY. Yvonne! *Letérdel.* Csak azt ne mondja, hogy köztünk mindennek vége! Yvonne! Bocsássa meg ezt az egyetlen ballépésemet!

ANNIE. Ne alázkodjék meg. Egy gróf, aki ilyen nevet visel! Keljen fel! Egy idős ember! *Almády felkel.* Bevallom, most meg vagyok hatva. De nem a tédrerogyása hatott meg, hanem az okossága, hogy nem tagadott le semmit. Egy férfi, aki hazudik, olyan, mint egy oroszlán, amely csicsereg.

A titkár Ádámhoz fordul, elégedetlen arcot vág és fejét rázza, mintha azt mondaná: «Ez a szellemesség nagyon buta.» Ádám igenlőleg int.

ANNIE. Megbocsátok önnek. De két büntetésben fogom részesíteni. Először is megtiltom önnek, hogy ezt a barackot megegye.

ALMÁDY. Ah ez fáj. De tűröm.

ANNIE. Másodszor: holnap Párizsba utazom. Egyedül. Szórakozni. Érti? Egyedül!

ALMÁDY *kétségbeesetten*. Yvonne!

ANNIE. Egy szót se, gróf! Vagy bízik a tisztességemben vagy nem. Ha igen, visszajövök ide, ha nem, örökre elmegyek.

TITKÁR *súgva, Ádámhoz*. Most nem tudom kérem: szellemesség volt ez vagy nem?

ÁDÁM. Nem.

TITKÁR. Köszönöm.

ANNIE. Párizsba utazom és ön epedni fog utánam.

ALMÁDY. Ah! És meddig akar Párizsban maradni?

ANNIE. Egy hétig!

Kis szünet.

ALMÁDY *felordítva*. Nem, nem! Azt nem birom ki! Szeretlek, imádlak, megőrülök érted! Úgy szeretlek mint egy felhőkarcoló a felhőt, amely felette lebeg, de az első széllel elröpül! Nem bírok nélküled élni! Egy hétig se! Egy napig se! Egy órát se!

ANNIE. Csaló vagy. Ezek frázisok.

Gál és Ádám már a «felhőkarcoló» szónál lassan és nagyon csodálkozva egymásra néztek.

GÁL. Bocsánatot kérek, de... pardon egy percre! Mi volt ez?

ANNIE. Tessék?

TURAI. Kérlek, ne zavarj. Épp, mikor a legjobb lendületben vannak!

TITKÁR. Nagyszerű! És milyen érdekes! Ádámhoz *izgatottan*. Mit gondol, elutazik az asszony?

GÁL *Ádámhoz*. Te... ez pokoli.

TURAI. Csendet kérek. *Almádyhoz*. Tessék tovább mondani. Talán ide menjünk vissza: «Úgy szeretlek.»

ALMÁDY. Úgy szeretlek, mint egy felhőkarcoló a felhőt, amely felette lebeg, de az első széllel elröpül. Nem bírok nélküled élni! Egy hétig se! Egy napig se! Egy órát se!

ANNIE. Csaló vagy. Ezek frázisok.

ALMÁDY. Nem nem! Megörülök érted! De te kihasználtál és kifacsartál, mint egy citromot és most el akarsz dobni! *Elfordul, eltakarja arcát.*

Gál és Ádám a «citrom» szónál ismét egymásra néztek. Most Gál feláll, nagyon idegesen.

GÁL. *Turaihoz, halkán, de nagyon izgatottan.* Kérlek szépen...

TURAI *türelmetlenséget színlelve.* Mi az?

GÁL. Kérlek egy pillanatra. *Anniehoz és Almádyhoz.* Bocsánat egy pillanatra, de okvetlenül mondanom kell neki valamit. *Turaihoz.* Te... Hallod te, amit ezek játszanak?

TURAI. Hát hogyan.

GÁL *remegve az izgalomtól.* Hát akkor... nem emlékszel te ezekre a mondatokra?

TURAI. Érdekes. Most hogy mondom . . .
tényleg . . . én is észrevettem valamit, csak
nem akartam szólani.

GÁL *Ádámhoz, izgatottan.* Gyere ide.
Turaihoz. Te . . . ez a szöveg szórul-szóra
ugyanaz, amit mi éjjel a falon keresztül
hallottunk.

TURAI *a füzetbe néz.* Tényleg . . . Hát te...
hát ez fantasztikus!

GÁL *izgatottan.* Menj, folytasd . . . mert
még észrevesznek valamit. Halljuk tovább.
*Turai visszamegy, Gál karonfogja a szintén
nagyon izgatott Ádámot s mindketten feszül-
ten figyelnek.*

TURAI. Hát gyerünk kérem tovább. Hol
hagytuk el? «Most el akarsz dobni.»

ANNIE. Ki akar eldobni, te bolond? Ne
örjögj! Az előbb már okos voltál. Gyere ide,
megcsókolom azt a szép klasszikus fejedet.

GÁL *nagyot ordít.* Áááh!

ANNIE *idegesen.* Mi baja?

GÁL. Ezer bocsánat! Bocsánatot kérek!
Alig tud az izgalomtól beszélni. Kedves
Annie! És mélyen tisztelt művész úr!

Bocsánat, megint meg kell önöket zavar-
nom, de okvetlenül kell valamit monda-
nom Turainak. *Ádámhoz.* Gyere csak ide.
Turaihoz, aki hozzája lépett. Te! Itt ezen
a helyen változzam sóbálvánnyá, ha ezek
szórul-szóra nem ugyanazt a szöveget
mondják, amit az éjjel beszéltek. Ezek
ketten tegnap éjjel... ezeket a szerepe-
ket tanulták. És mi szamarak vagyunk.

TURAI. Jó, jó, szamarak vagytok, de
most, kérlek ne csinálj feltűnést. *Megjätssza
az izgatottat.* Óriási meglepetés!... Mi-
csoda furcsa véletlen!

ÁDÁM *Gálhoz.* Végy énrólam példát. Én
ordítani szeretnék a boldogságtól és nézd,
türtöztetem magamat.

TURAI. Egy szót se!

ANNIE. De kérem Sándor, mit csinál-
nak ott maguk?

ALMÁDY. Mi van kérem?

TURAI *visszatérve Almádyhoz.* Gál azt
mondja és úgy érzem, hogy igaza van,
hogy majd este az előadásra valami szép
klasszikus fejet csináljon magának.

ALMÁDY. Mi az, hogy klasszikus fejet csináljak?

TURAI. A nő azt mondja: «Azt a szép klasszikus fejedet.»

ALMÁDY. Igen.

TURAI. Hát csináljon valami fejet, amire ezt joggal lehet mondani.

ALMÁDY. Mi az, az enyémre nem lehet? GÁL *őszintén*. Nem.

TURAI. Igaza van. Az ön kobakja minden, csak nem szép és nem klasszikus.

ALMÁDY *mérgesen*. Pedig ezt már mondták rá.

TURAI. Ebben a darabban. De bocsásson meg, jóízű nő ilyen erről a fejről nem mondhat.

ALMÁDY *dühösen*, *Anniehoz*. Önnek is ez a véleménye?

ANNIE. Engem hagyjon kérem, én a szerepemhez tartom magamat.

ALMÁDY *keserű mosollyal*. Jó. Hát majd csinállok egy szép klasszikus fejet. *Dúl-fúl*.

ÁDÁM *türelmetlenül*. Urak, múlik az idő! Gyerünk, gyerünk! Gyorsan! Folytassuk!

TURAI. A tisztelt néző urak szíveskedjenek békén maradni. Miért vagy olyan türelmetlen?

ÁDÁM *zavartan*. Kilenc órakor van a vacsora... és... *titkárhoz*... ugye?

TITKÁR. Igen. Már csak néhány percünk van.

TURAI. Hát akkor gyerünk gyorsan.

ANNIE. Vagyis: Gyere ide, megcsókolom azt a szép klasszikus fejedet. *Csókot lehel homlokára.*

ALMÁDY. Ez nem csók, ez borraivaló.

GÁL *odaszól Turainak*. Ez a hasonlat ordinaré. Csodálom egy francia szerzőtől.

TURAI. De hát egy ordinaré embert akar vele jellemezni.

GÁL. Bocsáss meg, ez egy gróf.

TURAI. De közönséges, ostoba ember, akinek a szókincsében nincs finomabb hasonlat. Csak te ne tanítsd Sardout darabot írni.

ALMÁDY *mérgesen*. Kérem, gyerünk tovább. — Ez nem csók, ez borraivaló.

ANNIE. Ne ordíts!

ALMÁDY. De ordítok! Kifacsart citrom vagyok! Citrom vagyok! Tudja meg az egész világ, hogy citrom vagyok! *A lábához borul és zokog.*

GÁL. Ez a citrom is. Direkt hülye. *Gál suttog Ádámmal, Ádám boldogan mosolyog, aztán erősen megrázzák egymás kezét.*

TURAI. De kérlek, mit csináltok ott?

GÁL. Semmit. Azt súgtam neki, hogy ezt a citromhasonlatot ostobának tartom.

TURAI. Én nagyon jónak tartom. Egy buta gyümölcstenyésztő, aki onnan veszi a hasonlatait, ahol az élete eltelik: a gyümölcssei közül. Ne tanítsd te Sardout darabot írni.

ALMÁDY, *aki Annie előtt térdel, e szidalmakra felkapja a fejét Annie öléből és dühös arcot mutat.*

TURAI. Folytassuk! «Könyörgöm, ne térdelj.»

ANNIE *visszanyomja Almády fejét az ölébe.* Könyörgöm, ne térdelj, ne sírj, mert azt nem bírom. Tudod te jól, hogy csak téged szeretlek. *Az asztalhoz megy, ahol a barack van.*

ALMÁDY *a dühtől majdnem sírva. Oh sok szerelmes éjszakánk fellángoló emléke! Felkel. Az asztalhoz lép és meg akarja érinteni a barackot.*

ANNIE. Erigy innen!

ALMÁDY *a barackot nézegetve. Óh, ha ezt látom! Nagyon érzéken. Óh, ezek a formák! Ez az isteni rózsaszínű bőr! Hát van még egy ilyen a világon? A barackhoz nyúl. Óh, ezt simogatni!*

ANNIE. Nem mégy innen?

ALMÁDY *felkapja a barackot, az egyik kezében tartja, a másikkal kéjesen simogatja. Óh! Mily gömbölyű, síma, bársonyos, illatos! A szájához emeli.*

ANNIE *felsikolt. Nem! Ne harapj bele! Kiragadja a barackot a kezéből és visszateszi az asztalra.*

Gál komikusan felordít és elkezd görcsösen nevetni. Ádám Gál felé tárja karjait és szintén szívből nevet. Ölelkeznek és csókolóznak. Gál nem bírja abbahagyni a nevetést. Almády és Annie elfordulnak tőlük, Almády mérgesen, Annie szégyenkezve.

TITKÁR *izgatottan*. Mi ez kérem, ha szabad kérdezni? Én is szeretnék az urakkal nevetni.

ÁDÁM. Ezt maga nem érti.

GÁL *Ádámhoz, Turaira mutatva*. A legjobb az, hogy ő mérges.

ANNIE. De hát min nevetnek maguk?

TURAI *erélyesen*. Elég volt, gyerünk tovább.

GÁL. Jó. Gyerünk tovább. Halljuk. *Gúnyolódva*. Gömbölyű, síma, bársonyos, illatos!

ÁDÁM. És: ne harapj bele!

ANNIE *zavartan, szerepét mondva*. Ne harapj bele!

ALMÁDY *mérgesen*. De mikor olyan kíváncsi.

Gál és Ádám halkán tovább nevet.

ALMÁDY. Jó, jó, tudom, hogy semmit nem jelentek számodra.

ANNIE. Hogy mondhatsz ilyet? Ne keseredj úgy el. Esküszöm neked mindenre, ami nekem szent, hogy... *abbahagyja* mi is következik most?

TURAI. Nem jut eszébe? Amire ilyen szentül esküdött?

ANNIE. Elfelejtettem. Szerep!

ALMÁDY *keserűen*. Szerep.

ANNIE *idegesen*. Igenis, szerep.

TURAI *súg*. «Az én életemben férfi...»

ANNIE *darálva*. Ja igaz... soha nem jelentett annyit, mint te. Ezt én nem fogom soha elfelejtteni! Mert férfi vagy tetőtől-talpig. Ki tudja, ha én nem?

TURAI. Hát ezt a mondatot kihúzzuk.

ANNIE. Miért?

TURAI. Rendes nő ilyet nem mond. Ez olyan világos és brutális célzás a nemi viszonyra... ezt ilyen előkelő közönség előtt nem lehet elmondani.

ANNIE *szégyenkezve*. De hát ez a nő ezt a darabban mondja. Négyszemközt.

TURAI *titkárhoz*. Lesznek fiatal lányok is a koncerten?

TITKÁR. Hogyne!

TURAI *kihúzza a mondatot*. Akkor kihúzzuk. Ehelyett azt fogja mondani: «Mit tagadjam, szeretlek, bár mindennek lát-

szól, csak férfinak nem.» *Almády mozdulatot tesz. Tovább! Almádyhoz.* «Úgy szenvedek . . .»

ALMÁDY. Úgy szenvedek, mint egy beteg ló! *Turaihoz.* Lássá, ezt kellene kihúzni.

TURAI. Miért?

ALMÁDY. Hát hogy mondhat az ember ilyet önmagáról?

TURAI. Már előfordult. Hozzá tartozik egy állattenyésztő szókincséhez.

ALMÁDY. Pardon. Gyümölcstenyésztő. A szakmája: gyümölcs.

TURAI. És állat. Állat is.

ANNIE. Ah, Maurice, ne szenvedj. Ne állj ott olyan kétségbeesetten. Gyere ide, csókolj meg, te számár.

ALMÁDY *Turaihoz, rekedten.* Hát bocsásson meg kérem . . . ló és számár! *megcsókolja Anniet.*

ÁDÁM *Gálhoz, suttogva.* Ennél a mondatnál mentem én ki a szobából. Milyen komikus!

TURAI *idegesen.* Mi az? Nem tetszik nektek?

GÁL. Nem. Ez a szerelmi párbeszéd se nem igaz, se nem szép. Rossz munka. Hát ilyen az élet? Beszél így egy jólnevelt úriember egy hölgygel?

TITKÁR. Tényleg, az eleje jobb volt.

GÁL. Mert az maga volt az igazi élet. Egy szép, eleven alak. A gyümölcsös gróf. De ez a szerelmi párbeszéd? Ez papiros-csinálmány. Nem gondolod?

TURAI. Én élethűnek találom. *A füzetbe néz.* Na gyerünk a végére. Most megcsó-kolták egymást.

ALMÁDY. Ah Yvonne! Izlett a csókom?

ANNIE. Nem Maurice, csókod undorító, szúr a szakálad.

ALMÁDY *Turaihoz.* Ezt benne hagyjuk?

TURAI. Na hallja, mindent csak nem lehet kihúzni!

ALMÁDY. De nekem ilyet mondani. Hisz a közönség meg fog engem utálni!

GÁL. Általában... mi az ördögnek választott ilyen szerepet? Miért játszik ilyen gyámoltalan hülyét?

TURAI. Igaz is, én csak nem akarok bele-

szólni, de én se értem, miért játszik ilyen szerepet. Ha ki is hagyunk itt-ott valamit, hiába, maga az alak utálatos és nevetséges.

GÁL. Az ilyen szerepeknél rögtön megérzi a szakember, hogy a szerző tényleg undorodott ettől az alaktól. *Turaihoz.* Te ezt nem érzed?

TURAI. Dehogy nem. Hogyne érezném.

ANNIE *idegesen.* Kérem, végezzünk már. Hidd el, Maurice, így is szeretlek, bár tudom, hogy az egész világ kinevet téged.

ALMÁDY. Azt meg is érdelem, Yvonne.

ANNIE. Nem szégyeled magad a feleséged előtt Maurice? A gyerekeid előtt?

ALMÁDY. Oh! Gyermekeim!

ANNIE. Ha a fiad ezt megtudná! Mit szólna hozzá? Fiad, a huszárezredes!

ALMÁDY *szerényen, Turaihoz.* Kérem, nem lehetne itt hadnagyot mondani? Az én fiam ezredes? Ez borzasztóan öregíti az embert.

ANNIE. Pedig én már enyhítettem, mert a szövegben az van: tábornok.

ALMÁDY. Az én fiam tábornok?

ANNIE. Meddig mehetek vissza, Sándor?

TURAI. Legfeljebb kapitányig.

ANNIE. Jó. Mit szólna hozzá fiad, a huszárkapitány?

ALMÁDY. Igazad van, Yvonne. Kétségbeesne! Nevetséges vén szoknyavadász vagyok, pfúj.

TURAI. Kérem . . . ezt ne ilyen álmosan. Több hévvel. Kérem még egyszer.

ALMÁDY. Nevetséges vén szoknyavadász vagyok, pfúj.

TURAI. Még mindig nem elég őszinte. Hangosabban, őszintébben!

ALMÁDY *kiáltva*. Nevetséges vén szoknyavadász vagyok, pfúj!

TURAI *fagyosan*. Kérem még egyszer.

ALMÁDY *ordítva, nagyon őszintén*. Nevetséges vén szoknyavadász vagyok, pfúj!!!

TURAI. Most jó. Tovább.

ALMÁDY *nagyon őszintén*. Esküszöm, Yvonne, hogy soha többé nem tolakszom ahhoz a hölgyhöz, aki engem megunt és most már mást szeret. Soha, soha többé.

ANNIE. Soha többé?

ALMÁDY *őszintén*. Soha.

ANNIE. Akkor Maurice, én nagylelkű leszek. Nem utazom Párizsba és te megeheted a barackot.

ALMÁDY *a barackra rohan*. Ah! Végre! *Beleharap a barackba*.

TURAI *felkel*. Vége. Itt lemegy a függöny.

ALMÁDY *félreáll és eszi a barackot*.

GÁL. Vége?

TURAI. Vége.

GÁL. Azt a barackot tulajdonképpen a feleségének kellene adnia. Úgy szebb volna a vége.

TURAI. Ejnye, de csökönyös vagy. Ez egy ordinaré, önző fráter. Ez sajnálja attól az asszonytól a barackot.

GÁL. Nagyon antipatikus alak. De ő kitűnően játssza.

TURAI. Mintha a testére írták volna. *Titkárhoz, aki kétségbeesve mozgolódik*. Hát magának mi baja?

TITKÁR. Bocsánatot kérek, de most rohanok, valahol egy másik barackot fel-

hajszolni, én nem tudtam kérem, hogy ezt megeszik a darabban! *Kiszalad.*

ANNIE *Ádámhoz, aki a boldogságtól bután áll ott.* Nos, hogy tetszem magának ebben a szerepben?

ÁDÁM. Bocsánat, egy pillanatra. *Rettegetes erővel csókolja meg.*

ANNIE *fuldokolva.* Te! Te! Hisz ez botrány!

ÁDÁM. Bánom is én! *Újabb csók.* Annie! Nem csak hogy maga istenien játssza, hanem nézetem szerint ez a világon a legjobb darabok egyike. *Turaira mutat.* Ha meg is fog ölni ez az öreg smokk, én odaadom az egész Shakespeare-t ezért a kis darabért! *Megöleli Anniet.*

GÁL. Én ezt a darabot nagyon elavultnak találom. Mikor írhatta ezt Sardou?

TURAI. Én eddig nem is ismertem. *Almádyhoz.* Mondja művész úr, miféle darabja ez Sardounak?

ALMÁDY. Ha nem csalódom, ez az utolsó műve.

GÁL. Nagyon öreg lehetett mikor ezt

írta. Ilyen gyenge dolgot már csak röviddel a halála előtt írhatott.

TURAI. Vagy röviddel a halála után. *Anniehoz.* Még csak pár kis rendezői megjegyzésem volna a maga számára.

ANNIE. Igen, igen, azt nagy köszönettel venném. *Gálhoz és Ádámhoz.* Menjetek csak, én mindjárt jövök!

GÁL *miközben kifelé megy.* Én nem értem, hogyan kereshet ki egy hősszerelmes ilyen trothi-szerepet magának. Ez már valóságos mazochizmus. *El Ádámmal.*

TURAI *az oldaltálló Almádyhoz.* Maga sír?

ALMÁDY *könnyekkel a hangjában.* Nem! *Vadul néz Turaira.*

TURAI. Mit gondol, fog menni?

ALMÁDY. Fog.

TURAI. Nem érti. Úgy gondolom: fog-e menni. Nem a darab. Maga. Az előadás után. Az éjjeli vonattal. Haza. Fog menni?

ALMÁDY. Fogok.

TURAI. Akkor elengedem a kapitányt. Lásza, kivel van dolga. Annie, mondjon hadnagyot.

ALMÁDY. Tulajdonképpen még hadnagy is egy kissé...

TURAI *felháborodva*. Na bocsásson meg kérem, csecsemőig már mégse menjünk vissza.

ALMÁDY *megadja magát*. Kérem. Mindezek dacára, kedves Turai úr, köszönöm, amit értem tett. *Indul*.

TURAI. Nincs miért. Hová megy?

ALMÁDY. Még hamar biflázom egy kicsit a francia neveket. *Meghajítja magát*. Aszszonyom! Uram!

TURAI. A viszontlátásra, Maurice!

Almády el. Szünet.

ANNIE *Turait megölelve*. Köszönöm, te drága csavaros fejem! Nehéz volt?

TURAI. Nem. Csak ez az átkozott barack volt nehéz. Síma, gömbölyű, bársonyos és illatos és ne harapj bele! Ez volt a leg-súlyosabb. Azt hiszi fiam, olyan könnyű dolog egy tisztességes tárgyat találni, amelyik síma is, gömbölyű is, bársonyos is és amibe nem szabad beleharapni?

ANNIE *szégyenkezve*. A vállamra mondta.
TURAI. Igen? Én azt hittem, a homlokára.

ANNIE. Maga egy nagy gazember.

TURAI. Azt én tudtam, hogy a végén mindenki gentleman, csak én leszek a gazember. Nem, Annie. Én egy fiatalembert megmentettem sok-sok csúnya szenvedéstől. Én nagyon meg vagyok magammal elégedve.

Gál és Ádám belép.

GÁL. Gyertek, már együtt van a társaság!

LAKÁJ *belép*. Tálalva van. *A középben áll. Ádám karonfogja Anniet, elindulnak.*

GÁL *Turaihoz*. Ne szégyeld azért magad, öregem, mert másképp történt, mint ahogy te gondoltad. Régi dolog, hogy sok jó drámaíró van a világon, de a legjobb drámaíró mégis csak maga az élet. *Karját nyújtja Turainak.*

TURAI *belekapaszkodik és indul vele*. Már

csak azért is, mert nem veled írja a darabjait. *Mind a két pár kimegy.*

LAKÁJ *előrelép, a közönséghez. Tisztelt hölgyeim és uraim... tálalva van! Meghajol, hátralép.*

FÜGGÖNY.

MEGJEGYZÉS.

(Ezt a színdarabot tulajdonképpen ép-
úgy lehet színpadon, mint nagy szalonban,
vagy kis teremben előadni. Ez a terem
akkor nézőtér és egyszersmind színpad is.
A tulajdonképpeni színpad a terem egy
része és nem áll egyébből, mint egy sző-
nyegből, amelyen kanapé, asztal és néhány
karosszék van elhelyezve. A cselekmény-
hez két ajtó szükséges: egy általános be-
járat és egy ajtó, mely a szomszéd szobába
vezet. Az asztalon telefon. Ez mind a há-
rom felvonás összes díszlete. Független
nincs szükség. A nézők fesztelen össze-
visszaságban ülhetnek a teremben, mintha
estélyen vennének részt és a szalonban
valami előadást hallgatnának. Független
helyett a felvonások végét a terem szín-
padul szolgáló részének elsötétítésével lehet
jelezni.)

MOLNÁR FERENC

SZÍNműVEI:

Az ördög. Vigjáték 3 felvonásban.

Liliom. Egy csirkefogó élete és halála.

Külvárosi legenda hét képben.

Józsi. Bohózat 3 felvonásban.

A doktor úr. Bohózat 3 felvonásban.

A testőr. Vigjáték 3 felvonásban.

A fehér felhő. Mirákulum 5 változásban.

Farsang. Színmű 3 felvonásban.

Úri divat. Vigjáték 3 felvonásban.

A farkas. Vigjáték 3 felvonásban.

Égi és földi szerelem. Dráma 5 felv.

Színház. Három egyfelvonásos.

A hattyú. Vigjáték 3 felvonásban.

A vörös malom. Színjáték két részben,
26 képben.

Az üvegcipő. Vigjáték 3 felvonásban.

Riviera. Vigjáték 2 felvonásban.

87.765

MOLNÁR
Játék a
kastélyban

N. M.